

**ÜHTSE TURU LÄBIPAISTVUSE
DIREKTIIV
(direktiiv (EL) 2015/1535):
ELi institutsioonide, liikmesriikide ja
ettevõtjate vahelise koostöö vahend ühtse
turu tõrgeteta toimimise tagamiseks**

**Tehnilistest eeskirjadest ja infoühiskonna teenuste
eeskirjadest teatamise korda käsitlev juhend**

<http://ec.europa.eu/growth/tools-databases/tris/et/>

EESSÕNA

Käesoleva brošüüri esmaversioon koostati minu eelkäija Sabine Lecrenier' juhendamisel eesmärgiga tuua liidu õigus lähemale neile, kes seda kasutavad, ning aidata edendada teabevahetust, dialoogi ja koostööd, millega on loodud uus ühendusele omane kultuur.

Sooviksin avaldada tunnustust 2005. aasta väljaande koostamisel tehtud suurepärase töö eest ja rõhutada selle väljaande tähtsust – see on aastaid aidanud ettevõtjatel, ent samuti liikmesriikide ja piirkondade ametiasutustel lahendada tehniliste eeskirjade, standardite ja infoühiskonna teenustega seotud küsimusi.

Selleks et võtta arvesse mitmesuguseid alates 2005. aastast aset leidnud muutusi, on vaja avaldada juhendi teine, läbivaadatud versioon.

Kõige olulisem on olnud 13. septembril 2007 allkirjastatud Lissaboni leping, millega Euroopa Ühenduse asutamisleping asendati Euroopa Liidu toimimise lepinguga.

Peale selle avaldati 2015. aastal kodifitseeritud kujul ühtse turu läbipaistvuse direktiiv (9. septembri 2015. aasta direktiiv (EL) 2015/1535, millega nähakse ette tehnilistest eeskirjadest ning infoühiskonna teenuste eeskirjadest teatamise kord).

Lisaks on mitme tähtsa kohtuotsusega täienenud direktiivi tõlgendamist ja rakendamist käsitlev Euroopa Kohtu praktika.

Märkimist väärivad ka kogemused, mis on saadud nende peaaegu 11 000 teatise kaudu, mis on laekunud pärast juhendi esmakordset avaldamist. Tööstusel on olnud väga oluline roll uute kaubandustökete ennetamisel. Veebipõhine andmebaas TRIS tagab nüüd veebipõhise teabehoidla kaudu läbipaistvuse ja koostöö.

On selge, et teatamise korda käsitlevaid suuniseid oli vaja ajakohastada, et ELi institutsioonidel, liikmesriikidel ja tööstusel oleks neist jätkuvalt kasu.

Giuseppe Casella,
siseturu, tööstuse, ettevõtluse ja VKEde
peadirektoraadi
osakonnajuhataja

<http://ec.europa.eu/growth/tools-databases/tris/et/>

[TRÜKITAKSE BROŠÜÜRI TAGAKAANELE]

Käesolev brošüür sisaldab juhendit süsteemi kohta, mis on loodud, et hoida ära kaupade vaba liikumist, asutamisvabadust ja infoühiskonna teenuste osutamise vabadust pärssivaid tõkkeid. Brošüüris on selgitatud direktiivi (EL) 2015/1535, millega seda süsteemi rakendatakse. Esitatud on iga direktiivi sätte terviktekst, millele järgnevad üksikasjalikud märkused, kus on selgitatud sätte tähendust ja võimalikku mõju kõikidele huvitatud pooltele, st Euroopa Komisjoni talitustele, liikmesriikidele ja tegutsevatele või potentsiaalsetele ettevõtjatele Euroopa Liidus.

Brošüüri on koostanud siseturu, tööstuse, ettevõtluse ja VKEde peadirektoraat ning see ei kohusta komisjoni mingil viisil. Õiguslikult siduv on vaid direktiiv (EL) 2015/1535. Direktiivi (EL) 2015/1535 tõlgendamine kuulub Euroopa Liidu Kohtu pädevusse.

Käesolev brošüür on algselt koostatud inglise keeles.

SISUKORD

SISSEJUHATUS

Direktiiv (EL) 2015/1535 – vahend läbipaistvuse tagamiseks ühtsel turul

I PEATÜKK

Direktiivi kohaldamisala

Mõistete määratlused (artikkel 1)

- toode
- teenus
- tehniline spetsifikatsioon
- muud nõuded
- teenuseid puudutav eeskiri
- tehnilised eeskirjad
- tehniliste eeskirjade eelnõu

II PEATÜKK

Tehniliste eeskirjade suhtes kohaldatav kord

I. Tehniliste eeskirjade eelnõusid käsitleva teabe edastamine ja levitamine ning komisjoni ja liikmesriikide võimalik reageerimine (artiklid 5 ja 6)

1. Esimene etapp: teatamiskohustus

a) Liikmesriikide kohustused:

1. Üldeeskirjad
2. Erijuhud

b) Komisjoni kohustused

2. Teine etapp: komisjoni ja liikmesriikide võimalik reageerimine (märkused, üksikasjalikud arvamused, edasilükkamine)

II. Ooteajast kinnipidamise kohustus (artikkel 6)

III. Erandid teatamise ja ooteajast kinnipidamise kohustusest (artikkel 7)

III PEATÜKK

Standardite kohta teabe esitamise kord

Liikmesriikide kohustus teavitada tehnilise spetsifikatsiooni või standardi koostamise taotlustest (*artikkel 4*)

IV PEATÜKK

Alaline komitee (artiklid 2 ja 3)

Alalise komitee koosseis ja roll

V PEATÜKK

Direktiivi kohaldamine

I. Aruanded ja statistika (*artikkel 8*)

II. Direktiivile viitamine tehniliste eeskirjade vastuvõtmisel (*artikkel 9*)

III. Ajakava ja kohaldamise meetodid

VI PEATÜKK

Eraisikute ja tööstusharu esindajate juurdepääs teabele ning nende võimalik reageerimine

1. Andmebaas TRIS
2. Sidusrühmade esildised
3. Riiklikud kontaktpunktid
4. Määruse (EÜ) nr 1049/2001 kohane taotlus saada juurdepääs dokumentidele
5. Tehniliste eeskirjade kohaldamatus, kui neist on jäetud teatamata

KOKKUVÕTE

VALITUD KIRJANDUS

I. Artiklid

II. Euroopa Komisjoni väljaanded

III. Euroopa Kohtu otsused

IV. Muud dokumendid

SISSEJUHATUS: DIREKTIIV (EL) 2015/1535 – VAHEND LÄBIPAISTVUSE TAGAMISEKS ÜHTSEL TURUL

1980. aastate alguses algatas komisjon Euroopa Kohtu Cassis de Dijoni kohtuotsusele tuginedes uue poliitika, mille eesmärk oli kujundada välja siseturg, lähtudes kolmest põhimõttest:

- mujal ühenduses seaduslikult turustatavate toodete heakskiitmine igas liikmesriigis („vastastikune tunnustamine“);
- ühtlustamine, mis piirdub vaid oluliste majandussektoritega, hõlmates eelkõige tervishoidu, ohutust ja keskkonda;
- ennetamispõhise lähenemisviisi rakendamine siseriiklike õigusnormide järelevalve teostamisel.

Alates 1984. aastast on direktiiviga 83/189/EMÜ,¹ millest sai pärast kaht kodifitseerimist kõigepealt direktiiv 98/34/EÜ² ja seejärel direktiiv (EL) 2015/1535,³ ette nähtud ennetusmehhanism, mille ulatust on järk-järgult laiendatud.

Praegu on Euroopa Liidu liikmesriigid kohustatud teatama komisjonile ja teistele liikmesriikidele igast toodete ja infoühiskonna teenustega seotud tehniliste eeskirjade eelnõust, enne kui see liikmesriigi õiguses vastu võetakse.

Selline lähenemisviis oli murranguline selle kasutuselevõtu ajal ja on seda ka praegu.

Direktiiv on adresseeritud liikmesriikidele, kes on nõustunud osalema reguleerimisvaldkonnas rakendatavas vastastikusel läbipaistvuse ja järelevalve süsteemis. See algatus oli mitmel moel uudne.

- Süsteem on olemuselt ennetav: toodetega seotud tehnilistest eeskirjadest ja infoühiskonna teenuseid käsitlevatest eeskirjadest teatatakse siis, kui nad on alles eelnõuetapis ning neid on võimalik muuta, et tagada vastavus ühtse turu põhimõtetele.
- Lisaks komisjonile saavad ooteajal siseriiklikke eelnõusid läbi vaadata ja kontrollida ka liikmesriigid, kes on tunnistanud, et kord, mis võimaldab mõjutada vastastikku üksteiste seadusandlikke protsesse, on kasulik. Aluslepingus on sätestatud pelgalt liikmesriikide tagantjärele tehtav kontroll koormavamate rikkumismenetluste kaudu, mida liikmesriigid omavahel harva kohaldavad.
- Süsteem võimaldab ka peatada teatavaks ajaks siseriiklike õigusaktide eelnõude menetlemise, et hõlbustada asjaomasel küsimuses ELi tasandil peetavaid arutelusid ühtlustamisalgatusi

¹ Nõukogu 28. märtsi 1983. aasta direktiiv 83/189/EMÜ, millega nähakse ette tehnilistest standarditest ja eeskirjadest teatamise kord (EÜT L 109, 26.4.1983, lk 8).

² Euroopa Parlamendi ja nõukogu 22. juuni 1998. aasta direktiiv 98/34/EÜ, millega nähakse ette tehnilistest standarditest ja eeskirjadest teatamise kord (EÜT L 204, 21.7.1998, lk 37).

³ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 9. septembri 2015. aasta direktiiv (EL) 2015/1535, millega nähakse ette tehnilistest eeskirjadest ning infoühiskonna teenuste eeskirjadest teatamise kord (ELT L 241, 17.9.2015, lk 1).

silmas pidades. Peale selle võimaldab selline õigusloome jälgimise süsteem lihtsamalt kindlaks määrata tegelikud ühtlustamisvajadused.

Aeglaselt käivitunud süsteem on nüüdseks hoogu kogunud ning andnud komisjonile, liikmesriikidele ja ettevõtjatele võimaluse jälgida liikmesriikide ametiasutuste tegevust tehnikavaldkonnas (nt eeskirjad, mis käsitlevad toodete koostist, märgistamist, nime, katsetamist jms, aga ka toodete elutsükli kuni toodete kõrvaldamiseni). Direktiivi kohaldamisala on järkjärgult laiendatud, nii et nüüd hõlmab see kõiki põllumajandus-, kalandus- ja tööstustooteid, ning selles on arvesse võetud üha suurenevat sätete arvu, eelkõige selleks, et vältida selliste meetmete kahe silma vahele jäämist, mis kaudselt eeldavad kooskõla tehniliste kirjeldustega. 1998. aastal laiendati teatamise korda direktiiviga 98/48/EÜ, et hõlmata infoühiskonna teenused⁴.

Järkjärgult on laiendatud ka direktiivi geograafilist kohaldamisala. Direktiivi 98/34/EÜ on rakendatud EFTA riikides osaliselt juba alates 1990. aastast⁵ ning teatud määral on seda laiendatud ka Türgile selle riigiga sõlmitud assotsieerimislepingu alusel⁶. See direktiiv on olnud eeskujuks ka Euroopa Nõukogu konventsiooni koostamisel⁷.

Kõige hiljutisema kodifitseerimisega 2015. aastal kanti hoolt selle eest, et kõik need muudatused kajastuvad ühes õigusaktis.

Teatamise korra kohaldamisega on tekkinud uued tavad. Välja on kujunenud terve liikmesriikide vahelise teabevahetuse, dialoogi ja koostöö filosoofia. See mehhanism on osutunud ka muljetavaldavaks võrdlusvahendiks, mis võimaldab liikmesriikidel kasutada oma partnerite ideid tehniliste eeskirjadega seotud ühiste probleemide lahendamiseks, eeskätt hiljuti reguleeritud sektorites, nagu digiteenused ja uued tehnoloogialahendused. Selle vahendi kaudu saab komisjon lisaks liidu õigusega vastuolus olevate sätete kõrvaldamisele panustada selliste liikmesriikide õigusaktidesse lisatavate sätete koostamisse, millega kantakse hoolt selle eest, et ettevõtjad on täielikult teadlikud oma õigustest, ja mis võimaldavad kohaldada praktikas vastastikuse tunnustamise põhimõtet. See põhimõte tuleneb ELi toimimise lepingu artiklite 34–36 tõlgendamist käsitlevast Euroopa Liidu Kohtu praktikast.

Vastastikuse tunnustamise põhimõtte kohaselt peab iga liikmesriik võimaldama oma territooriumil turulepääsu ükskõik millisele teises liikmesriigis seaduslikult turustatavale tootele.

⁴ Direktiivi 83/189/EMÜ on peamiselt muudetud nõukogu 22. märtsi 1988. aasta direktiiviga 88/182/EMÜ (EÜT L 81, 26.3.1988, lk 75) ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. märtsi 1994. aasta direktiiviga 94/10/EÜ (EÜT L 100, 19.4.1994, lk 30). 22. juuni 1998. aasta direktiiviga 98/34/EÜ kodifitseeriti direktiiv 83/189/EMÜ ja kõik selle hilisemad muudatused. Direktiivi 98/34/EÜ on mitu korda põhjalikult muudetud ja see on kodifitseeritud Euroopa Parlamendi ja nõukogu 9. septembri 2015. aasta direktiiviga (EL) 2015/1535 (ELT L 241, 17.9.2015, lk 1).

⁵ EFTA liikmesriikide ja EMÜ vaheline leping, milles on sätestatud tehnilistest eeskirjadest teatamise kord, jõustus 1990. aasta novembris. Euroopa Majanduspiirkonna lepinguga, mida kohaldatakse alates 1. jaanuarist 1994, inkorporeeriti direktiiv 83/189/EMÜ koos vajalike kohandustega. Šveits jätkab teatamise korra kohaldamist, ehkki ta ei ole sellele lepingule alla kirjutanud. 29. märtsil 2019 võttis EMP ühiskomitee vastu otsuse nr 75/2019, millega inkorporeeriti EMP lepingusse direktiiv (EL) 2015/1535 koos vajalike kohandustega. See jõustus EMP/EFTA riikide jaoks 1. detsembril 2019.

⁶ Euroopa Majandusühenduse ja Türgi vaheline assotsieerimisleping (EÜT C 113, 24.12.1973) ning EÜ-Türgi assotsiatsiooninõukogu 22. detsembri 1995. aasta otsus 1/95 tolliliidu lõppetapi rakendamise kohta (EÜT L 35, 13.12.1996, lk 1).

⁷ Euroopa Nõukogu konventsioon nr 180 infoühiskonna teenuseid puudutava teabe ja õigusliku koostöö kohta.

Selle õiguse piiramist või sellest õigusest ilmajätmist tuleb põhjendada ning see on võimalik vaid juhul, kui kaalul on õigustatud avalikud huvid, näiteks tervise ja ohutuse kaitse.

Komisjon kohustus pärast konkurentsivõime nõukogu korduvaid taotlusi tegelema vastastikuse tunnustamise suurendamise ja parandamisega ning tegi ettepaneku poliitiliselt ja õiguslikult tähtsa ühtse turu klausli kohta. Ühtse turu klausel koos vastastikuse tunnustamise mõiste selge ja ühemõttelise sõnastusega on esitatud komisjoni 19. detsembri 2017. aasta teatises „Kaupade pakett: usalduse tugevdamine ühtse turu vastu“ (COM(2017) 787 final)⁸. Liikmesriike kutsutakse üles lisama oma tehnilistesse eeskirjadesse süstemaatiliselt järgmine ühtse turu klausel⁹:

Eeldatakse, et kaubad, mida seaduslikult turustatakse mõnes teises Euroopa Liidu liikmesriigis või Türgis või mis on pärit mõnest EFTA riigist, kes on EMP lepingu osaline, ja mida selles riigis seaduslikult turustatakse, on selle meetmega kooskõlas. Selle meetme kohaldamisel tuginetakse 19. märtsi 2019. aasta määrusele (EL) 2019/515, mis käsitleb teises liikmesriigis seaduslikult turustatavate kaupade vastastikust tunnustamist alates 19. aprillist 2020.

Sellega seoses – vähendamaks ohtu, et tehnilised eeskirjad tekitavad regulatiivseid kaubandustõkkeid – juhib komisjon pidevalt tähelepanu sellele, kui tähtis on lisada ühtse turu klausel tehniliste eeskirjade eelnõudesse, milles on sätestatud ühtlustamata või osaliselt ühtlustatud valdkondades kohaldatavad eeskirjad.

Mujalt Euroopa Liidust ja Euroopa Majanduspiirkonna lepinguga liitunud EFTA riikidest pärit toodete¹⁰ aktsepteerimisega kaasneb toodete projekteerimise, valmistamise ja katsetamisega ning kasutatavate vastavushindamismenetlustega seotud eeskirjade vastastikune tunnustamine. Liikmesriikidele ja komisjonile teatatakse neist eeskirjadest direktiiviga (EL) 2015/1535 kehtestatud teatamise korra kohaselt.

Peale sellele tõlgendatakse EÜ-Türgi assotsiatsiooninõukogu 22. detsembri 1995. aasta otsust 1/95 tolliliidu lõppetapi rakendamise kohta,¹¹ millega on ette nähtud koguseliste piirangute ja samaväärse toimega meetmete tühistamine ELi ja Türgi vahel, selle sätete rakendamisel ja kohaldamisel tolliliiduga hõlmatud toodete suhtes kooskõlas Euroopa Liidu Kohtu asjakohaste otsustega, mis käsitlevad ELi toimimise lepingu sätteid, eelkõige selle artikleid 34–36.

Direktiiviga 98/34/EÜ, millega laiendati teatamise korra kohaldamisala infoühiskonna teenustele, tagati alates 1999. aasta augustist asutamisevabadust ja infoühiskonna teenuste vaba liikumist pärssivate uute tõkete ärahoidmine, nähes ette mehhanismi, mille abil analüüsida selle valdkonna uute siseriiklike õigusaktide kokkusobivust ELi toimimise lepingu artiklitega 49 ja 56 ning teisest õigusaktidega.

Euroopa Liidu Kohtu praktika kohaselt kohustavad ELi toimimise lepingu artiklid 49 ja 56 kaotama piirangud, st kõik „meetmed, mis keelavad või takistavad nende vabaduste kasutamist

⁸ Kättesaadav aadressil <https://ec.europa.eu/transparency/regdoc/rep/1/2017/ET/COM-2017-787-F1-ET-MAIN-PART-1.PDF>, vt 3. jagu.

⁹ Lisaks julgustatakse Euroopa Parlamendi taotlusel liikmesriike äsja vastu võetud vastastikust tunnustamist käsitleva määruse (määrus (EL) 2019/515) põhjenduses 16 kasutama oma tehnilistes eeskirjades süstemaatiliselt ühtse turu klauslit.

¹⁰ Tuleb rõhutada, et Euroopa Majanduspiirkonna lepingu asjakohaseid sätteid kohaldatakse ainult „lepinguosalistest riikidest pärinevate toodete suhtes“, seega ei kohaldata neid toodete suhtes, mida seal pelgalt turustatakse.

¹¹ EÜT L 35, 13.2.1996, lk 1.

või muudavad nende kasutamise vähem atraktiivseks“ (asutamisvabadus ja teenuste osutamise vabadus)¹².

Selleks et siseriiklik piirang oleks vastuvõetav siseturul kohaldatavatest põhivabadustest ühtlustamata valdkonnas tehtava erandina, peab see kohtupraktika kohaselt olema põhjendatud, st olema sobiv, vajalik ja proportsionaalne taotletava avaliku eesmärgiga¹³. Teenuste osutamise vabaduse puhul tähendab see eelkõige, et siseriiklikud eeskirjad, milles ei arvestata nõuetega, mille ettevõtja on oma tegevuskoha liikmesriigis, kust ta oma teenuseid osutab, juba täitnud,¹⁴ on ebaproportsionaalne piirang ning on seega liidu õiguse alusel asjaomase teenuse osutamise kohas vastuvõetamatu, näiteks infoühiskonna teenuste puhul, mille osutaja ei pea sisenema teenuse saaja liikmesriigi territooriumile¹⁵.

Seepärast on komisjon püüdnud infoühiskonna teenuste valdkonna siseriiklikke eeskirju läbi vaadates eelkõige võidelda igasuguste selliste siseriiklike regulatiivsete lähenemisviiside vastu, mille eesmärk on kohaldada üldist eksterritoriaalset õiguslikku korda, milles ei tehta vahet eelnõust teatanud liikmesriigi ettevõtjatel ja ettevõtjatel, kes soovivad osutada sellises liikmesriigis teenuseid, kuigi nad ei ole seal asutatud. Komisjon on hoolitsenud ka selle eest, et kavandatud siseriiklike eeskirjadega ei tekitataks ettevõtjatele ja kasutajatele asjatuid või liigseid õigus- või halduskulusid.

Selleks et direktiiv saaks täielikult toimida, peavad kõik asjaosalised – liikmesriikide ametiasutused ja Euroopa Liidu ettevõtjad – mõistma põhjalikult selle sätteid ning seega teadma täpselt oma õigusi ja kohustusi.

See on veelgi olulisem seetõttu, et Euroopa Liidu Kohus kehtestas 1996. aasta aprillis põhimõtte, mille kohaselt teatamiskohustuse täitmatajätmise korral on asjaomased tehnilised eeskirjad kohaldamatud ja seega ei saa neid üksikisikute suhtes täitmisele pöörata¹⁶. Seda kohtupraktikat, mida Euroopa Liidu Kohus on mitmel juhul kinnitanud,¹⁷ on kohaldatud ka tehniliste eeskirjade suhtes, mis on vastu võetud, pidamata kinni ooteajast¹⁸.

Käesoleva brošüüri eesmärk on teavitada kõiki asjaosalisi – eelkõige Euroopa tootjaid ja infoühiskonna teenuste osutajaid – kaupade vaba liikumist, asutamisvabadust ja infoühiskonna teenuste osutamise vabadust pärssivate tehniliste tõkete tekkekohas kõrvaldamiseks kasutatava Euroopa Liidu peamise vahendi eesmärkidest, sisust ja kohaldamisalast.

¹² Kohtuotsus, komisjon vs. Itaalia, C-439/99, ECLI:EU:C:2002:14.

¹³ Kohtuotsus, Dennemeyer, C-76/90, ECLI:EU:C:1991:331; kohtuotsus, Gebhard, C-55/94, ECLI:EU:C:1995:411; ja kohtuotsus, Arblade, C-369/96, ECLI:EU:C:1999:575.

¹⁴ Vt joonealuses märkuses 13 viidatud Arblade'i kohtuotsus.

¹⁵ Vt joonealuses märkuses 13 viidatud Dennemeyeri kohtuotsus.

¹⁶ Kohtuotsus, CIA Security, C-194/94, ECLI:EU:C:1996:172.

¹⁷ Kohtuotsus, Unilever, C-443/98, ECLI:EU:C:2000:496; kohtuotsus, Sapod Audic, C-159/00, ECLI:EU:C:2002:343; kohtuotsus, Belgische Petroleum Unie jt, C-26/11, ECLI:EU:C:2013:44; kohtuotsus, Ince, C-336/14, ECLI:EU:C:2016:72; kohtuotsus, Beca Engineering, C-285/15, ECLI:EU:C:2016:295; kohtuotsus, Município de Palmela, C-144/16, ECLI:EU:C:2017:76, ja kohtuotsus, VG Media, C-299/17, ECLI:EU:C:2019:716.

¹⁸ Kohtuotsus, Unilever, C-443/98, ECLI:EU:C:2000:496, ning kohtuotsus, UNIC ja Uni.co.pel, C-95/14, ECLI:EU:C:2015:492.

I PEATÜKK: DIREKTIIVI KOHALDAMISALA

Artiklis 1 on määratletud hulk direktiivis kasutatavaid põhimõisteid. See terminoloogiline ja semantiline selgitus on oluline direktiivi korralikuks mõistmiseks ning sellega määratakse ühtlasi kindlaks direktiivi kohaldamisala.

Direktiivi kohaldamisala

Artikkel 1

1. Käesolevas direktiivis kasutatakse järgmisi mõisteid:

a) „toode“ – iga tööstuslikult valmistatud toode ja põllumajandustoode, sealhulgas kalatoode;

Direktiivi algversiooni (st direktiivi 83/189/EMÜ) kohaldamisala ei hõlmanud kosmeetikatooteid direktiivi 76/768/EMÜ¹⁹ tähenduses, meditsiinitooteid direktiivi 65/65/EMÜ²⁰ tähenduses, inim- ja loomatoiduks ettenähtud tooteid ning põllumajandustooteid ELi toimimise lepingu artikli 38 lõike 1 tähenduses.

Direktiivi kohaldamisala on laiendatud, sest teatamise korra rakendamisel selgus, et komisjon ja liikmesriigid ei olnud teostanud paljude ELi-sisest kaubandust tõkestavate siseriiklike eeskirjade ja standardite järelevalvet, sest teatavad tooted ei olnud hõlmatud.

Selgitamaks praegu kasutusel olevat kaupade väga laia määratlust, tasub meelde tuletada, et Euroopa Liidu Kohus peab ELi toimimise lepingu artikli 34 kohase kaupade vaba liikumisega seotud sätete raamistikku kuuluvaks „tooteid, mille väärtust saab hinnata rahaliselt ning mis võivad sellisena olla äritehingu objektiks“²¹. Sellega seoses on kohus otsustanud ka seda, et jätmeid, olgu nad ringlussevõetavad või mitte, tuleb käsitada tootena, mille liikumist ei tohiks põhimõtteliselt takistada²². Seda on direktiivi kohaldamisala kindlaksmääramisel asjakohane arvesse võtta.

b) „teenus“ – infoühiskonna iga teenus ehk kõik vahemaa tagant elektroonilisel teel ja teenusesaaja isikliku taotluse alusel ning tavaliselt tasu eest osutatavad teenused²³;

käesoleva mõiste puhul tähendab:

i) „vahemaa tagant“, et teenust osutatakse ilma poolte üheaegse kohalolekuta;

¹⁹ Tunnistatud kehtetuks Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. novembri 2009. aasta määrusega (EÜ) nr 1223/2009 kosmeetikatoodete kohta (ELT L 342, 22.12.2009, lk 59).

²⁰ Tunnistatud kehtetuks 6. novembri 2001. aasta direktiiviga 2001/83/EÜ inimtervishoius kasutatavaid ravimeid käsitlevate ühenduse eeskirjade kohta (EÜT L 311, 28.11.2001, lk 67).

²¹ Kohtuotsus, komisjon vs. Itaalia, 7/68, ECLI:EU:C:1968:51.

²² Kohtuotsus, komisjon vs. Belgia, 2/90, ECLI:EU:C:1992:310.

²³ Infoühiskonna teenuste mõiste võeti kasutusele direktiiviga 98/48/EÜ ning seejärel kasutati seda direktiivis 98/84/EÜ tingimusjuurdepääsul põhinevate või seda sisaldavate teenuste õiguskaitse kohta (EÜT L 320, 28.11.1998, lk 54) ja direktiivis 2000/31/EÜ infoühiskonna teenuste teatavate õiguslike aspektide, eriti elektroonilise kaubanduse kohta siseturul (EÜT L 178, 17.7.2000, lk 1).

ii) „elektroonilisel teel“, et teenus saadetakse lähtepunktist ja võetakse sihtkohas vastu elektrooniliste andmetöötlus- (sh pakkimisseadmete) ja säilitusseadmete abil ning see saadetakse, edastatakse ja võetakse vastu täielikult juhtmete või raadio kaudu, optiliselt või muude elektromagnetiliste vahendite abil;

iii) „teenusesaaja isikliku taotluse alusel“, et teenust osutatakse andmeedastusena isikliku taotluse alusel.

Käesoleva mõiste alla mittekuuluvate teenuste näidisloetelu on sätestatud I lisas.

Tuleks rõhutada, et infoühiskonna teenuste lisamine oli väga oluline direktiivi kohaldamisala laiendus, millega viidi direktiiv vastavusse rahvusvahelise kaubanduse arenguga.

Vastavalt Euroopa Liidu Kohtu praktikale on eespool nimetatud direktiivi 2015/1535 artikli 1 lõike 1 punktis b sätestatud neli tingimust, mille põhjal tegevust käsitatakse infoühiskonna teenuse osutamisenä (vahemaa tagant, elektroonilisel teel, teenusesaaja isikliku taotluse alusel ja tavaliselt tasu eest), kumulatiivsed²⁴.

Et kindlaks teha, kas tegevus kuulub infoühiskonna teenuste määratluse alla, tuleb kõigepealt kontrollida, kas asjaomane tegevus on liidu õiguse kohaselt teenus.

Euroopa Liidu Kohus on sätestanud, et „tasulisuse olemuslik tunnus [---] on see, et tasu on majanduslik vastusooritus osutatud teenuse eest“²⁵. Selline omadus puudub tegevusel, mida riik teostab tasu saamata oma ülesannete raames, eelkõige sotsiaal-, kultuuri-, haridus- ja õigusvaldkonnas. Seepärast on direktiivi 98/48/EÜ põhjenduses 19 öeldud, et „[selliseid teenuseid] puudutavad siseriiklikud sätted pole asutamislepingu artiklis 60 [nüüd artiklis 57] antud määratlusega hõlmatud ning jäävad käesoleva direktiivi reguleerimisalast välja“.

Mis puudutab teenuse eest tasu maksmist, siis Euroopa Liidu Kohus on tunnistanud, et teenuse eest ei pea tingimata tasuma need, kellele seda osutatakse²⁶. Näiteks tegevuse eest, mida rahastatakse täielikult reklaami abil, on tasutud ja seepärast kujutab see endast teenust.

Järgmiseks on vaja kontrollida, kas teenus on direktiivi tähenduses infoühiskonna teenus. Vastavalt direktiivi artikli 1 lõike 1 punktile b on infoühiskonna teenus selline teenus, mida osutatakse „vahemaa tagant, elektroonilisel teel ja teenusesaaja isikliku taotluse alusel“.

Mõiste „vahemaa tagant“ hõlmab olukordi, kus teenust osutatakse kaugsidevahendi abil ja mida seepärast iseloomustab asjaolu, et pooled (st teenuse osutaja ja teenuse saaja) ei ole füüsiliselt ja samal ajal kohal.

Väljend „elektroonilisel teel“ osutab teenustele, mille elemente saadetakse, edastatakse ja võetakse vastu elektroonilises võrgus. Teenuse edastamine lähtekohast sihtkohta peab toimuma elektrooniliste seadmete (andmetöötlus- ja säilitusseadmed) ning telekommunikatsioonivahendite abil.

Ja lõpuks, teenuse osutamine peab toimuma andmeedastusena isikliku taotluse alusel. See on interaktiivsuse element, mis iseloomustab infoühiskonna teenuseid ning eristab neid muudest

²⁴ Kohtuotsus, Airbnb Ireland, C-390/18, ECLI:EU:C:2019:1112.

²⁵ Kohtuotsus, Wirth, C-109/92, ECLI:EU:C:1993:916.

²⁶ Kohtuotsus, Bond van Adverteerders, C-352/85, ECLI:EU:C:1988:196.

teenustest, mille osutamisel ei ole saatmiseks vaja teenusesaaja taotlust. Seepärast on artikli 1 lõikes 2 täpsustatud, et direktiivi ei kohaldata raadioringhäälingu teenustele ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2010/13/EL²⁷ artikli 1 lõike 1 punktis e sätestatud teleringhäälingu teenustele.

Peale selle on I lisas esitatud näidisloetelu teenustest, mida artikli 1 lõike 1 punktis b sätestatud määratlus ei hõlma. Need teenused on jagatud kolme kategooriasse. Esimesse kategooriasse kuuluvad „teenused, mida ei osutata vahemaa tagant“, kuna teenuseid, mille osutamisel teenuse osutaja ja teenuse saaja on füüsiliselt kohal, ei saa käsitada infoühiskonna teenustena direktiivi tähenduses, isegi kui nende osutamisel kasutatakse elektroonilisi seadmeid. Teine kategooria hõlmab „teenuseid, mida ei osutata elektroonilisel teel“, nagu raha- ja piletiautomaatide abil osutatavad teenused ning CD-ROM-idel oleva tarkvara levitamine. Kolmandas kategoorias on esitatud näiteid „teenustest, mida ei osutata teenusesaaja isikliku taotluse põhjal“, nagu televisiooni- või raadioringhäälingu teenused²⁸.

Direktiiviga hõlmatud teenused on näiteks üldised veebipõhised teabeteenused (ajalehed, andmebaasid jms), kaugjälginine, interaktiivsed otsepakkumised, elektronpostiteenused, lennupiletite broneerimine veebis, veebipõhised kutsealased teenused (juurdepääs andmebaasidele, diagnostika jms) ning veebipõhised vahendusteenused, mille eesmärk on viia tasu eest omavahel kokku potentsiaalsed üürnikud ja lühiajalist majutusteenust pakkuvad kutselised või mittekutselised üürileandjad²⁹.

c) „tehniline spetsifikatsioon“ – dokumendis sisalduv spetsifikatsioon, millega nähakse ette toote nõutavad omadused, nagu kvaliteet, kasutusotstarve, ohutus või mõõtmed, sealhulgas nõuded toote müüginimetuse, terminite, tunnuste, kontrollimise ja kontrollimeetodite, pakendamise, märgistamise või etikettimise ning vastavushindamismenetluse kohta;

Termin „tehniline spetsifikatsioon“ hõlmab Euroopa Liidu toimimise lepingu (ELi toimimise leping) artikli 38 lõike 1 teise lõigu kohaselt ka põllumajandustoodetega seotud tootmismeetodeid ja -protsesse, Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2001/83/EÜ³⁰ artiklis 1 määratletud inimtarbeks ja loomadele mõeldud tooteid ning ravimeid, samuti teiste toodetega seotud tootmismeetodeid ja -protsesse, kui need mõjutavad toodete omadusi;

Selles sättes on määratletud tehnilise spetsifikatsiooni mõiste – üldine mõiste, mis hõlmab nii standardeid kui ka tehnilisi eeskirju.

Selles on sätestatud, et tehnilist spetsifikatsiooni sisaldavas dokumendis on määratud kindlaks „toote nõutavad omadused“. Esitatud näited ei ole ammendavad; lisada oleks võinud toote koostise,³¹ kuju, massi, pakendamise,³² esitluse,³³ jõudluse, kasutusaja, energiatarbimise jms.

²⁷ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 10. märtsi 2010. aasta direktiiv 2010/13/EL audiovisuaalmeedia teenuste osutamist käsitlevate liikmesriikide teatavate õigus- ja haldusnormide koordineerimise kohta (audiovisuaalmeedia teenuste direktiiv) (ELT L 95, 15.4.2010, lk 1).

²⁸ Euroopa Kohus kinnitab 2. juunil 2005 tehtud Mediakabeli kohtuotsuses (C-89/04, ECLI:EU:C:2005:348), et tellitavad videosaated ei ole infoühiskonna teenus, kuna seda ei osutata vahemaa tagant.

²⁹ Kohtuotsus, Airbnb Ireland, C-390/18, ECLI:EU:C:2019:1112.

³⁰ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 6. novembri 2001. aasta direktiiv 2001/83/EÜ inimtervishoiu kasutatavaid ravimeid käsitlevate ühenduse eeskirjade kohta (EÜT L 311, 28.11.2001, lk 67).

³¹ Kohtuotsus, Lidl Italia, C-303/04, ECLI:EU:C:2005:528.

³² Kohtuotsus, Sapod Audic, C-159/00, ECLI:EU:C:2002:343.

³³ Kohtuotsus, Schwibbert, C-20/05, ECLI:EU:C:2007:652.

Liikmesriigi meetmes, millega nähakse ette tehniline spetsifikatsioon, viidatakse tootele või selle pakendile kui sellisele ning seega määratakse sellega kindlaks asjaomase toote üks nõutav omadus³⁴, ³⁵.

Spetsifikatsioonil võib olla mitu eesmärki: näiteks tarbijate, keskkonna, rahvatervise või ohutuse kaitse, tootmise standardimine, kvaliteedi parandamine, kaubandustehingute ausus, avaliku korra tagamine. Selliseid spetsifikatsioone ei tohiks siiski kehtestada kaupadele ilma kindla põhjendusega, milleks on õigustatud avalik huvi, mis on objektiivne ja proportsionaalne.

Direktiivi algversioonis piirdus tehnilise spetsifikatsiooni mõiste vaid toote nõutavate omadustega. Mõistet laiendati tootmisprotsesside ja -meetodite hõlmamiseks kahes etapis: esiteks 1988. aastal (direktiiviga 88/182/EMÜ³⁶), kui direktiivi kohaldamisalasse lisati põllumajandustooted, inim- ja loomatoiduks ettenähtud tooted ja meditsiinitooted, ning teiseks 1994. aastal (direktiiviga 94/10/EÜ³⁷), mil mõistet laiendati järjepidevuse huvides muudele toodetele.

Põllumajandustoodete, inim- ja loomatoiduks ettenähtud toodete ning meditsiinitoodete puhul mõjutavad tootmismeetodid ja -protsessid üldjuhul toodet (näiteks kohustus lehmad enne müüki vaktsineerida³⁸). Muudes tootesektorites see alati nii ei ole, mistõttu on direktiiviga ette nähtud, et asjaomastest tootmismeetoditest ja -protsessidest tuleb teatada juhul, kui need mõjutavad toodet, ning kõrvale on jäetud eeskirjad, mis on seotud töökorraldusega, mis tooteid ei mõjuta.

Tehnilise spetsifikatsiooni näidetena nimetatud kontrollimine ja kontrollimeetodid hõlmavad tehnilisi ja teaduslikke meetodeid, mida kasutatakse konkreetse toote omaduste hindamiseks. Vastavushindamismenetlused, mida on samuti nimetatud, on menetlused, mida kasutatakse selle tagamiseks, et toode vastab konkreetsetele nõuetele. Nende menetluste eest vastutavad avaliku või erasektori eriasutused või tootja.

Nende parameetrite lisamine direktiivi kohaldamisalasse on väga tähtis, sest kontrollimisel ja vastavushindamismenetlustel võib teatavatel tingimustel olla kahjulik mõju kaubandusele. Erinevused arvukates riiklikes vastavuse sertifitseerimise süsteemides võivad põhjustada sarnaselt toodete suhtes kohaldatavatele spetsifikatsioonidele tehnilisi kaubandustõkkeid, mida on nende keerukuse tõttu veelgi raskem ületada.

d) „muud nõuded“ – nõuded, mis ei ole tehniline spetsifikatsioon ja mis esitatakse tootele eelkõige tarbijate või keskkonna kaitsmise eesmärgil ning mis mõjutavad tema elutsükli pärast turulelaskmist, nagu kasutamise, ringlussevõtu, taaskasutamise või kõrvaldamise tingimused, kui need võivad oluliselt mõjutada toote koostist, olemust või turustamist;

³⁴ Euroopa Kohus sedastab otsuses kohtuasjas C-727/17 (ECO-WIND Construction, ECLI:EU:C:2020:393), et õigusnormiga, milles piirduakse tuulegeneraatorite paigaldamise reguleerimisega, kehtestades kohustusliku minimaalse vahemaa, millest tuleb nende paigaldamisel kinni pidada, ei viidata tootele kui sellisele, antud juhul tuulegeneraatorile, ega määrata seega kindlaks selle toote üht nõutavat omadust direktiivi tähenduses.

³⁵ Kohtuotsus, Admiral Sportwetten jt, C-711/19, ECLI:EU:C:2020:812.

³⁶ Nõukogu 22. märtsi 1988. aasta direktiiv 88/182/EMÜ, millega muudetakse direktiivi 83/189/EMÜ, millega nähakse ette tehnilistest standarditest ja eeskirjadest teatamise kord (EÜT L 81, 26.3.1988, lk 75).

³⁷ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. märtsi 1994. aasta direktiiv 94/10/EÜ, millega muudetakse oluliselt teist korda direktiivi 83/189/EMÜ, millega nähakse ette tehnilistest standarditest ja eeskirjadest teatamise kord (EÜT L 100, 19.4.1994, lk 30).

³⁸ Kohtuotsus, Donkersteeg, C-37/99, ECLI:EU:C:2000:636.

Selles punktis määratletud mõistet „muud nõuded“ direktiivi 83/189/EMÜ algversioonis ei olnud. Mõiste lisati direktiiviga 94/10/EÜ direktiivi teisel muutmisel.

See termin tähistab nõudeid, mis ei ole tehnilised spetsifikatsioonid, vaid tingimused, mis mõjutavad toote elutsüklit alates toote turustamisest kuni toote tekitatud jäätmete käitlemise või kõrvaldamise etapini.

Sättes on öeldud, et seda liiki nõue kehtestatakse peamiselt tarbijate või keskkonna kaitsmise eesmärgil. Need on kaks peamist avalikust huvist tulenevat õiguspärast eesmärki, mis võiksid erandlikel asjaoludel õigustada liikmesriigi kõrvalekaldumist kaupade vaba liikumise põhimõttest kaubanduskeeldude või -piirangute kehtestamisega.

„Muude nõuete“ näidetena nimetatud „kasutamise, ringlussevõtu, taaskasutamise või kõrvaldamise tingimused“ hõlmavad kõige olulisemaid erijuhte. Selleks et need tingimused liigituksid muudeks nõueteks, peavad nad tõenäoliselt oluliselt mõjutama toote koostist, olemust või turustamist³⁹. Seepärast võib eeldada, et meditsiinijäätmete käitlemist käsitlev käskkiri või siseriiklik õigusakt pakendite tagastamise või taaskasutamise süsteemi kehtestamiseks või isegi teatavate toodete (nt vanade akude) eraldi kogumiseks sisaldab muude nõuete kategooriasse kuuluvaid sätteid.

e) „teenuseid puudutav eeskiri“ – üldist laadi nõuded, mis puudutavad teenuste pakkumisele juurdepääsu ja nende pakkumist punkti b tähenduses, eelkõige aga teenusepakkujat, teenuseid ja teenuste tarbijat puudutavad sätted, välja arvatud sätted, mis ei puuduta otseselt nimetatud punktis määratletud teenuseid.

Käesoleva mõiste puhul:

i) peetakse eeskirja konkreetselt infoühiskonna teenustele suunatuks, kui selle põhjenduste või regulatiivosa kõigi sätete või mõne üksiksätte konkreetselt eesmärgiks on reguleerida nimetatud teenuseid otsesel ja sihikindlal viisil,

ii) eeskirja ei peeta konkreetselt infoühiskonna teenustele suunatuks, kui see puudutab nimetatud teenuseid ainult kaudselt ja juhuslikult;

Meetmeteks, mis tõenäoliselt kujutavad endast infoühiskonna teenuseid puudutavat eeskirja, on näiteks meetmed, mis puudutavad tegevuse alustamise tingimusi (nt teenusepakkuja asutamist käsitlevad eeskirjad,⁴⁰ eelkõige tegevuslubade või litsentside väljaandmise korra kohta⁴¹); meetmed, mis on seotud veebipõhise tegevuse tingimustega (nt üldine müügikampaaniate või teatavat liiki reklaami keeld, registreerimisnõuded, keeld avaldada teatavat liiki teavet⁴²); meetmed, mis käsitlevad veebiteenuste osutajaid (nt veebis tegutsevalt maksunõustajalt nõutav erialane töökogemus); meetmed, mis on seotud veebipõhiste teenuste osutamisega (nt

³⁹ Kohtuotsus, M. ja S., C-303/15, ECLI:EU:C:2016:771; kohtuotsus, Berlington, C-98/14, ECLI:EU:C:2015:386; kohtuotsus, Fortuna jt, liidetud kohtuasjad C-213/11, C-214/11 ja C-217/11, ECLI:EU:C:2012:495; kohtuotsus, komisjon vs. Kreeka, C-65/05, ECLI:EU:C:2006:673; kohtuotsus, Lindberg, C-267/03, ECLI:EU:C:2005:246; kohtuotsus, Van Gennip jt, C-137/17, ECLI:EU:C:2018:771; ja kohtuotsus, ECO-WIND Construction, C-727/17, ECLI:EU:C:2020:393.

⁴⁰ Euroopa Liidu Kohus selgitab kohtuasjas C-255/16 (Falbert, ECLI:EU:C:2017:983) tehtud otsuses, et „liikmesriigi õigusnormide puhul, mis näevad ette ettevõtjate asutamise või nende poolt teenuste osutamise tingimused, näiteks normid, mille kohaselt kutsetegevuse teostamiseks on vajalik eelnev luba, [ei ole] tegemist tehniliste eeskirjadega“.

⁴¹ Vt direktiivi 98/48/EÜ põhjendus 18.

⁴² Kohtuotsus, VG Media, C-299/17, ECLI:EU:C:2019:716.

maksimaalsed teenustasud, kohustuslik kindlustus või aruandekohustused), ning meetmed, mis on seotud selliste teenuste saajaga (nt piirdumine teatava vanuserühmaga või teatavate teenusesaajate kategooriate (nt alaealised) suhtes kohaldatavad meetmed), ning avaliku sektori üksusele kogu riigi territooriumil teatavate õnnemängude korraldamiseks antud ainuõiguse laiendamine nende mängude korraldamiseks internetis⁴³.

On väga oluline rõhutada, et eelneva teatamise kohustus ei kehti kõikide siseriiklike eeskirjade eelnõude puhul, mis võivad olla otseselt või kaudselt, sõnaselgelt või varjatult seotud infoühiskonna teenustega. Direktiivi kohaldamisel tuleb eelnevalt teatada vaid piiratud arvu selgelt määratletud kategooriasse kuuluvatest eelnõudest, nimelt neist, mis sisaldavad konkreetset infoühiskonna teenuste jaoks mõeldud eeskirju. Kõikidest muudest teenuseid mõjutavatest eeskirjadest ei tule teatada.

Eespool nimetatut arvesse võttes tuleks märkida, et direktiivis nõutakse teatamist sellistest regulatiivsetest eelnõudest, mille põhjendusest, sisust või eesmärgist⁴⁴ tuleneb, et need on otseselt ja selgelt ning tervikuna või osaliselt mõeldud infoühiskonna teenuste reguleerimiseks. Siseriikliku reguleerimisvahendi sätted peavad olema selgelt sõnastatud või vähemalt spetsiaalselt koostatud kajastama asjaolu, et tegevus toimub/teenust osutatakse „vahemaa tagant, elektroonilisel teel ja teenusesaaja isikliku taotluse põhjal“.

Samuti tuleks rõhutada, et teatada ei tule üksnes neist reguleerimisvahenditest, mis *tervikuna* käsitlevad infoühiskonna teenuseid (nt seadus elektrooniliste allkirjade kohta). Teatada tuleb ka õigusaktidest, *millest vaid osa* (nt artikkel või isegi lõige) puudutab konkreetset infoühiskonna teenust (nt pornograafiat käsitleva seaduse konkreetne säte, milles vaadeldakse internetis juurepääsuteenuse osutaja vastutust)⁴⁵.

Sätet tuleb pidada „konkreetset infoühiskonna teenustele suunatuks“, kui mõne selle põhjenduste või regulatiivosa sättega taotletakse kõnealust eesmärki. Isegi kui ainuüksi liikmesriigi õigusnormi sõnastusest ei nähtu, et see norm on vähemalt osaliselt kavandatud reguleerima konkreetset infoühiskonna teenuseid, võib see eesmärk siiski tulenevalt liikmesriigi asjakohastest tõlgendamisreeglitest selgelt ilmned normi põhjendustest, muu hulgas selle ettevalmistavatest dokumentidest⁴⁶.

Teiselt poolt ei ole vaja teatada neist tehnilistest eeskirjadest, mis puudutavad infoühiskonna teenuseid vaid kaudselt, varjatult või juhuslikult, st milles käsitletakse majandustegevust üldiselt, võtmata arvesse infoühiskonna teenuste osutamise tüüpilisi tehnilisi protseduure (nt säte, millega keelatakse pedofiilse sisuga materjali levitamine mis tahes edastamisvahendi kaudu, sh interneti ja elektronposti teel, või säte, mida kohaldatakse vahendusteenuse suhtes, mille osutamiseks kasutatakse nutitelefonide rakendust ja mis on lahutamatu osa üldisest teenusest, mille põhielement on transporditeenus⁴⁷). Samamoodi ei saa pidada konkreetset infoühiskonna teenustele suunatuks ega käsitada seega tehnilise eeskirjana siseriiklikku meedet, milles ei ole nimetatud infoühiskonna teenuseid ja mida kohaldatakse igat liiki dispetšerteenuste suhtes, tegemata vahet sellel, kas neid osutatakse telefoni teel või IT-rakenduse kaudu⁴⁸.

⁴³ Kohtuotsus, Sportingbet ja Internet Opportunity Entertainment, C-275/19, ECLI:EU:C:2020:856.

⁴⁴ Kohtuotsus, Falbert, C-255/16, viidatud eespool joonealuses märkuses 41.

⁴⁵ Vt direktiivi 98/48/EÜ põhjendused 17 ja 18.

⁴⁶ Kohtuotsus, VG Media, C-299/17, ECLI:EU:C:2019:716.

⁴⁷ Kohtuotsus, Uber France, C-320/16, ECLI:EU:C:2018:221.

⁴⁸ Kohtuotsus, Star Taxi App, C-62/19, ECLI:EU:C:2020:980.

3. Käesolevat direktiivi ei kohaldata nende küsimuste kohta, mida reguleeritakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivis 2002/21/EÜ⁴⁹ määratletud telekommunikatsiooniteenuste kohta antud liidu õigusaktidega.

Direktiivis 90/387/EMÜ⁵⁰ (mis tunnistati kehtetuks direktiiviga 2002/21/EÜ) olid telekommunikatsiooniteenused määratletud kui „teenused, mille osutamine seisneb osaliselt või täielikult signaalide edastamises ja suunamises üldkasutatavas telekommunikatsioonivõrgus telekommunikatsiooniprotsesside abil, välja arvatud raadioringhääling ja televisioon“.

Selle konkreetse erandi põhjus on see, et telekommunikatsiooniteenuste valdkonnas (nagu ka finantsteenuste valdkonnas (vt järgmine lõik) on suur osa küsimusi juba ühtlustatud ning nad moodustavad osa olemasolevast piisavalt määratletud ELi tasandi õigusraamistikust.

4. Käesolevat direktiivi ei kohaldata eeskirjadele nende küsimuste kohta, mida reguleeritakse finantsteenuste kohta antud liidu õigusaktidega ja mille mittetäielik loetelu on toodud käesoleva direktiivi II lisas.

Direktiivi kohaldamisalast tehakse selline erand samalaadsel põhjusel kui eelmine erand – sellised eeskirjad moodustavad osa olemasolevast piisavalt juurdunud liidu õigusraamistikust.

Direktiivi (EL) 2015/1535 II lisas on puht informatsiooni mõttes esitatud finantsteenuste mittetäielik loetelu.

5. Käesolevat direktiivi, välja arvatud selle artikli 5 lõiget 3, ei kohaldata eeskirjadele, mis on kehtestatud reguleeritud turgude (Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2004/39/EÜ tähenduses) või teiste turgude poolt või jaoks või nimetatud turgudele kliiring- või maksearveldusi tegevate asutuste poolt või jaoks.

21. aprilli 2004. aasta direktiiviga 2004/39/EÜ reguleeriti kaubandustegevust finantsturgudel ja edendati investorite kaitset⁵¹.

Selle erandi tulemusena ei kehti eelneva teatamise kohustus eeskirjade suhtes, mille on kehtestanud reguleeritud turud või muud turud või neile turgudele kliiring- või maksearveldusi tegevad asutused või mis on kehtestatud nende jaoks. Ainus kohustus, mis selliste eeskirjade puhul minimaalse läbipaistvuse tagamise huvides kehtib, on tagantjärele teatamise kohustus, st eeskirjad tuleks edastada kohe pärast nende riigi tasandil vastuvõtmist komisjonile kooskõlas artikli 5 lõikega 3, mis on artikli 1 lõike 5 kohaselt ainus direktiivi säte, mida kohaldatakse selliste eeskirjade suhtes.

f) „tehnilised eeskirjad“ – tehnilised spetsifikatsioonid ja muud nõuded või teenuseid puudutavad eeskirjad, sealhulgas vastavad haldusnormid, mille järgimine turustamisel, teenuste pakkumisel, teenusepakkuja asutamisel või teenuste kasutamisel liikmesriigis või selle põhiosas on de jure või de facto kohustuslik, samuti liikmesriikide õigus- ja haldusnormid, mis keelavad

⁴⁹ Vt joonealune märkus 25.

⁵⁰ Nõukogu 28. juuni 1990. aasta direktiiv 90/387/EMÜ telekommunikatsiooniteenuste siseturu loomise kohta avatud võrgu pakkumise kaudu (EÜT L 192, 24.7.1990, lk 1).

⁵¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 21. aprilli 2004. aasta direktiiv 2004/39/EÜ finantsinstrumentide turgude kohta (ELT L 145, 30.4.2004, lk 1) tunnistati Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. mai 2014. aasta direktiiviga 2014/65/EÜ finantsinstrumentide turgude kohta (ELT L 173, 12.6.2014, lk 349) kehtetuks alates 3. jaanuarist 2018.

toote valmistamise, impordi, turustamise, kasutamise või keelavad teenuste pakkumise või kasutamise või teenusepakkuja asutamise, välja arvatud need normid, mis on sätestatud artiklis 7;

Tehniliste eeskirjade mõiste määratlemisel on punktis f antud teavet selle kohta, mis liiki tekstidest tuleb direktiiviga selles valdkonnas kehtestatud teatamise korra kohaselt teatada.

Ühelt poolt on olemas tehnilised spetsifikatsioonid, muud nõuded ja teenuseid puudutavad eeskirjad (vt eespool esitatud määratlused), mille on kehtestanud liikmesriigid ning mida kohaldatakse tööstus- ja põllumajandustoodete ning infoühiskonna teenuste suhtes, ning teiselt poolt on olemas liikmesriikide õigus- ja haldusnormid, millega keelatakse teatav kindlaksmääratud tegevus.

Selleks et tehniline spetsifikatsioon, muu nõue või teenuseid puudutav eeskiri liigituks „tehniliseks eeskirjaks“, peab see vastama järgmistele tingimustele:

- see peab olema kohustuslik (st *de jure* või *de facto* siduv, vt allpool). See omadus, mis on iseloomulik käesoleva direktiivi kohaldamisalasse jäävatele ametiasutuste koostatud dokumentidele, väljendab peamist erinevust *tehnilise eeskirja* ning erasektori asutuse välja töötatud ja sisuliselt vabatahtliku *standardi* vahel⁵²;
- see peab mõjutama tööstus- ja põllumajandustoodete turustamist või kasutamist, teenuse osutamist või teenusepakkuja asutamist liikmesriigis või selle olulises osas.

Tehnilised eeskirjad direktiivi tähenduses võivad olla ka spetsifikatsiooni, muu nõude või teenuseid puudutava eeskirja suhtes kohaldatavad haldusnormid. Sellistest meetmetest – nii nagu kõigist tehnilistest eeskirjadest – tuleb direktiivi alusel teatada, kui need on võtnud liikmesriigi keskvalitsus või mõni liikmesriigi asutus, mida on nimetatud loetelus, mille komisjon on koostanud direktiivi alalise komitee töö raames⁵³ 54.

Teatavad tehniliste eeskirjade määratlusele vastavad tehnilised spetsifikatsioonid, muud nõuded ja teenuseid puudutavad eeskirjad on direktiivi kohaldamisalast välja jäetud, eriti kui nendega pelgalt järgitakse siduvaid liidu õigusakte⁵⁵ või täidetakse Euroopa Liidu Kohtu otsuseid, nagu on sätestatud direktiivi artiklis 7.

Tehniline spetsifikatsioon, muu nõue või teenuseid puudutav eeskiri võib olla „kohustuslik“ kahel viisil:

1. *de jure*, kui selle järgimine on muudetud kohustuslikuks asjaomase ametiasutuse kehtestatud või selle asutusega seostatava meetmega.

Näiteks käskkirjaga sätestatud tingimusi, mis käsitlevad keedise ja puuviljakonservide väiketootmist, käsitatakse tehniliste eeskirjadena, mis on kohustuslikud *de jure*. Samamoodi

⁵² Teatavatel juhtudel võib standardi järgimine muutuda siiski kohustuslikuks, nii et standard omandab tehnilise eeskirja staatuse.

⁵³ Kohtuotsus, *Star Taxi App*, C-62/19, ECLI:EU:C:2020:980.

⁵⁴ Asutuste loetelu, kes on kohustatud tehniliste standardite kavanditest teavitama (lisaks liikmesriikide valitsustele) (direktiivi 98/34/EÜ artikli 1 punkt 11) (ELT C 127, 31.5.2006, lk 14).

⁵⁵ Kohtuotsus, *Canal Satélite Digital*, C-390/99, ECLI:EU:C:2002:34, ja kohtuotsus, *Unilever*, C-443/98, ECLI:EU:C:2000:496.

käsitatakse korraldusega kehtestatud keeldu kasutada mineraalvee turustamiseks plastpudeleid jne.

2. *de facto*, kui tehniline spetsifikatsioon ei ole sätestatud asjaomase riigi ametlikus ja siduvas õigusaktis, kuid riik julgustab seda järgima. Neid meetmeid loetakse samaväärseks siduvate õigusaktidega, sest nad võivad avaldada kaubandusele sarnast mõju.

Punktis f on esitatud kolm näidet kõige tähtsamate ja sagedasemate *de facto* tehniliste eeskirjade kohta, et selgitada mõistet, mida direktiivi algversioonis ei olnud määratletud ja mis tõi kaasa erinevad tõlgendused, mis takistasid teatamise korra õiget rakendamist.

De facto tehniliste eeskirjade hulka kuuluvad:

i) liikmesriigi õigus- ja haldusnormid, milles osutatakse kas tehnilistele spetsifikatsioonidele, muudele nõuetele või teenuseid puudutavatele eeskirjadele või ametiala- või tegevusjuhiste, milles omakorda osutatakse tehnilistele spetsifikatsioonidele, muudele nõuetele või teenuseid puudutavatele eeskirjadele ning mille järgimine lubab oletada vastavust eespool nimetatud õigus- ja haldusnormidega kehtestatud kohustustele,

Nimetatud õigus- ja haldusnormid on liikmesriikide ametiasutuste vastu võetud meetmed, milles osutatakse tehnilistele spetsifikatsioonidele või muudele nõuetele⁵⁶ või teenuseid puudutavatele eeskirjadele, mille on tavaliselt kehtestanud muud organid kui riik (riiklik standardiorganisatsioon) ja mis ei ole iseenesest kohustuslikud (nt standardid, ametiala- või tegevusjuhised), kuid mida julgustatakse järgima, kuna nende järgimine lubab eeldada toote või teenuse vastavust eespool nimetatud meetmete sätetele.

See on nii näiteks siis, kui kindlustust käsitlevas õigusaktis vabastatakse teatavatele mittekohustuslikele standarditele vastavate toodete kasutajad kohustusest tõendada vastavust kohustuslikele nõuetele, sest need tooted eeldatakse olevat nõuetele vastavad.

ii) vabatahtlikud kokkulepped, mille puhul ametiasutus on üks lepinguosaline ja mis üldistes huvides näevad ette tehniliste spetsifikatsioonide, muude nõuete või teenuseid puudutavate eeskirjade järgimise, välja arvatud riigihangete pakkumistingimused,

Ettevõtjate vahelised kokkulepped, millega kehtestatakse teatavate toodete tehnilised spetsifikatsioonid, muud nõuded või teenuseid puudutavad eeskirjad, ei ole iseenesest siduvad, sest need on sõlmitud erasektoris. Sellegipoolest käsitatakse neid *de facto* tehniliste eeskirjadena, kui riik on neile alla kirjutanud.

See on muutumas üha sagedasemaks, kuna sellistest kokkulepetest on saanud riikliku reguleerimispoliitika vahend. Mõni liikmesriik kasutab neid tihti sellistes sektorites nagu autotööstus, keemiatööstus ja naftatööstus. Seda tehakse enamasti keskkonnaga seotud põhjustel, näiteks selleks, et vähendada sõidukite tekitatavat õhusaasteainete heidet, kahjulike ainete juhtimist vette või teatavat liiki pakendite kasutamist. Infoühiskonna teenuste valdkonnas on sellise vabatahtliku kokkuleppe hea näide üks dokument, millest on teatatud – sideandmete vabatahtlikku säilitamist käsitleva tegevusjuhise eelnõu.

⁵⁶ Direktiivi artikli 1 punktides c ja d sätestatud tähenduses, nagu on selgitatud eespool.

Need kokkulepped võimaldavad suuremat paindlikkust õigusaktide eesmärkide saavutamiseks vajalike meetmete rakendamisel ning asjaomase tööstusharu vabatahtlik osalemine tagab nende eesmärkideni jõudmise.

Selleks et need kokkulepped kuuluksid direktiivi (EL) 2015/1535 kohaldamisalasse, peab neis osalema ka riik. Riik peab olema lepinguosaline, et ametiasutus saaks täita talle pandud teatamiskohustust ja võtta arvesse direktiivis sätestatud teatamise korra raames esitatud komisjoni või liikmesriigi märkusi.

iii) tehnilised spetsifikatsioonid, muud nõuded või teenuseid puudutavad eeskirjad, mis on seotud toodete või teenuste tarbimist mõjutavate fiskaal- või finantsmeetmetega, soodustades selliste tehniliste spetsifikatsioonide, muude nõuete või teenuseid puudutavate eeskirjade järgimist; siia ei kuulu siseriiklike sotsiaalkindlustussüsteemidega seotud tehnilised spetsifikatsioonid ega muud nõuded.

Liikmesriikide ametiasutused sätestavad selles punktis nimetatud fiskaal- või finantsmeetmed mõnel muul eesmärgil kui need, mida taotletakse tavaliselt liikmesriikide fiskaalvaldkonna õigusaktidega.

Neid meetmeid peetakse tõhusaks vahendiks liikmesriigi tasandil kehtestatud poliitika elluviimisel, eriti keskkonna ja teenusesaajate (eelkõige tarbijate) kaitsmisel, sest nende eesmärk on põhimõtteliselt mõjutada tarbijate käitumist konkreetse toote või teenuse puhul.

See direktiivi säte lisati seoses teatavate maksusoodustuste tegemisega keskkonnahoidlike sõidukite puhul, mis vastasid teatavatele heite piirnormidele või olid varustatud katalüüsmuunduriga. Kogemused on näidanud, et liikmesriigid seovad sageli soodustused tingimustega, mille tulemusel on kehtestatud süsteem vastuolus liidu õigusega. Sai selgeks, et läbi vaadata on vaja ka sellised eelnõud.

Kõnealusesse meetmete kategooriasse kuuluvad eelkõige need meetmed, millega püütakse edendada teatavatele spetsifikatsioonidele vastavate toodete ostmist, eraldades selleks rahalisi vahendeid (nt toetus kindlaksmääratud tehnilistele nõuetele vastavate kütteseadmete ostmiseks), või vastupidi, vähendada selliste toodete ostmist (nt toetusest ilmajätmine ehitussektoris teatavate omadustega materjalide kasutamise korral). Siia kuuluvad ka fiskaal- või finantsmeetmed, mis võivad mõjutada tarbimist, innustades täitma muid nõudeid direktiivis määratletud tähenduses (nt konkreetsete toodete pakendi vabastamine keskkonnamaksust, kui on kehtestatud pandisüsteem, või teatavate toodete vabastamine keskkonnamaksust, kui on sisse seatud kogumis- ja ringlussevõtu süsteem). Samamoodi hõlmab see meetmete kategooria meetmeid, mille eesmärk on soodustada või vähendada teatavate omadustega teenuste ostmist (nt teenused, mis on saadud konkreetsete seadmete kaudu või on pärit teatavates piirkondades asuvatelt ettevõtjatelt).

Direktiiv (EL) 2015/1535 ei hõlma kõiki liikmesriikide maksu- ja rahandusalaseid õigusakte; selles on osutatud vaid tehnilistele spetsifikatsioonidele, muudele nõuetele ja teenuseid puudutavatele eeskirjadele, mis on seotud fiskaal- või finantsmeetmetega, mille eesmärk on muuta tarbijate või teenusesaajate käitumist⁵⁷. Fiskaal- või finantsmeede ise ei ole komisjoni või liikmesriikide kontrolli objekt. Komisjon ja teised liikmesriigid piirduvad meetme hindamisel meetmes sisalduvate tehniliste spetsifikatsioonide, muude nõuete või teenuseid puudutavate eeskirjadega ning nende märkused ja üksikasjalikud arvamused võivad puudutada ainult neid

⁵⁷ Kohtuotsus, Admiral Sportwetten jt, C-711/19, ECLI:EU:C:2020:812.

aspekte, mis võivad takistada kaubandust või – teenuseid puudutavate eeskirjade puhul – teenuste vaba liikumist või teenusepakkujate asutamisevabadust. Asjaomaste eelnõude puhul rakendatakse erikohtlemist ka seoses ooteajaga (vt artikli 7 lõige 4), kuna nende eelnõude vastuvõtmiseks liikmesriikides ei ole ooteaega ette nähtud (vt allpool II peatüki III jagu).

Tuleb rõhutada, et õigusakti eelnõust, mis hõlmab fiskaal- või finantsmeedet direktiivi (EL) 2015/1535 tähenduses, tuleb teatada kõnealuse direktiivi alusel isegi juhul, kui asjaomane meede on ka riigiabi ELi toimimise lepingu artikli 107 lõike 1 tähenduses; sellisel juhul tuleb enne meetme jõustumist teavitada meetmest ka komisjoni kooskõlas ELi toimimise lepingu artikli 108 lõikega 3.

Välja on jäetud siseriiklike sotsiaalkindlustussüsteemidega seotud meetmed (nt õigusnormid, mille kohaselt sõltub ravimihüvitise andmine teatavast pakendiliigist).

Lisaks tehnilistele spetsifikatsioonidele, muudele nõuetele ja teenuseid puudutavatele eeskirjadele, millega kehtestatakse *de jure* ja *de facto* kohustuslikud nõuded, käsitatakse direktiivi (EL) 2015/1535 kohase teatamiskohustuse kohaldamisel tehnilise eeskirjana liikmesriikide õigus- ja haldusnorme, millega keelatakse toote valmistamine, import, turustamine ja kasutamine või – infoühiskonna teenuste puhul – teenuse pakkumine või kasutamine või teenusepakkuja asutamine.

Selleks et kuuluda sellesse neljandasse tehniliste eeskirjade kategooriasse, mis hõlmab muu hulgas kasutamiskeeldu, peab meede olema toote või teenuse teatavate kasutamisevõimaluste piiramisest ulatuslikuma kohaldamisalaga ega tohi piirduda üksnes nende kasutamise piirangutega.. See tehniliste eeskirjade kategooria on mõeldud hõlmama eelkõige siseriiklikke meetmeid, mis ei jäta peale puhtmarginaalse kasutuse ruumi ühelegi muule kasutusele, mida võiks mõistlikult asjaomase tootega seoses oodata^{58, 59}.

Sellised keelud on tehnilise eeskirja äärmuslik vorm. Välja arvatud juhul, kui neid on võimalik õigustada ELi toimimise lepingu artikli 36 või 52 alusel või kui need on Euroopa Liidu Kohtu praktika kohaselt proportsionaalsed oluliste nõuetega, on tegemist suurepärase näitega tõketest, mis takistavad kaupade ja teenuste vaba liikumist ning asutamisevabadust liidus⁶⁰.

Kaasa arvatakse liikmesriikide nimetatud asutuste kehtestatud tehnilised eeskirjad, mis esitatakse loetelus, mille koostab ja asjakohasel juhul ajakohastab komisjon artiklis 2 osutatud komitee töö raames.

Selle loetelu muutmisel kasutatakse sama menetlust;

Kõnealune asutuste loetelu on avaldatud *Euroopa Liidu Teatajas*⁶¹.

g) „tehniliste eeskirjade eelnõu“ – tehnilise spetsifikatsiooni, muu nõude või teenuseid puudutava eeskirja tekst, sealhulgas haldusnormid, mis on koostatud eesmärgiga need tehniliste eeskirjadena

⁵⁸ Kohtuotsus, Lindberg, C-267/03, ECLI:EU:C:2005:246; ja kohtuotsus, Município de Palmela, C-144/16, ECLI:EU:C:2017:76.

⁵⁹ Kohtuotsus, ECO-WIND Construction, C-727/17, ECLI:EU:C:2020:393.

⁶⁰ Kohtuotsus, Lidl Italia, C-303/04, ECLI:EU:C:2005:528.

⁶¹ Asutuste loetelu, kes on kohustatud tehniliste standardite kavanditest teavitama (lisaks liikmesriikide valitsustele) (direktiivi 98/34/EÜ artikli 1 punkt 11) (ELT C 127, 31.4.2006, lk 14).

jõustada või lõpuks jõustada lasta, ja mis on ettevalmistusetapis, kus saab veel teha olulisi muudatusi.

Selles punktis on määratletud tehniliste eeskirjade eelnõu mõiste: et seda saaks käsitada eelnõuna, peab tehniline eeskiri olema ettevalmistusetapis, mis võimaldab teha eeskirja olulisi muudatusi.

Direktiivis sätestatud tehnilistest eeskirjadest teatamise korraga on ette nähtud, et pärast saadud eelnõude läbivaatamist võivad komisjon ja liikmesriigid paluda reguleerival asutusel muuta mis tahes teksti, mis leitakse olevat vastuolus siseturu eeskirjadega.

Iga liikmesriik otsustab kooskõlas oma seadusandliku protsessiga ise, millises etapis tuleks tehniliste eeskirjade eelnõu komisjonile saata, lähtudes nõudest, et eelnõusse peab olema võimalik teha olulisi muudatusi.

Sellega seoses tuleb märkida, et siseriiklikku meedet, millega sõnastatakse uuesti või asendatakse uusi või täiendavaid spetsifikatsioone lisamata olemasolev tehniline eeskiri, millest – kui see on vastu võetud pärast direktiivi 83/189/EMÜ jõustumist – on komisjonile nõuetekohaselt teatatud, ei saa käsitada tehniliste eeskirjade eelnõuna direktiivi (EL) 2015/1535 artikli 1 punkti g tähenduses ning seega ei kehti selle suhtes teatamiskohustus⁶².

Direktiivi artikli 1 lõigetes 2–6 on sätestatud järgmised erandid.

2. Käesolevat direktiivi ei kohaldata:

a) raadioringhäälingu teenustele;

b) Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2010/13/EL⁶³ artikli 1 lõike 1 punktis e sätestatud teleringhäälingu teenustele.

3. Käesolevat direktiivi ei kohaldata nende küsimuste kohta, mida reguleeritakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivis 2002/21/EÜ⁶⁴ määratletud telekommunikatsiooniteenuste kohta antud liidu õigusaktidega.

Direktiivis 2002/21/EÜ on elektrooniline sideteenus määratletud kui *tavaliselt tasu eest osutatav teenus, mis seisneb tervikuna või peamiselt signaalide edastamises elektrooniliste sidevõrkude kaudu, kaasa arvatud telekommunikatsiooniteenused ja ülekandeteenused ringhäälinguks kasutatavates võrkudes, ning välja arvatud teenused, mis pakuvad või mille abil teostatakse elektrooniliste sidevõrkude ja -teenuste abil edastatava sisu redigeerimist; elektrooniliste sideteenuste hulka ei kuulu direktiivi 98/34/EÜ artiklis 1 määratletud infoühiskonna teenused, mis ei seisne tervikuna või peamiselt signaalide edastamises elektrooniliste sidevõrkude kaudu.*

4. Käesolevat direktiivi ei kohaldata eeskirjadele nende küsimuste kohta, mida reguleeritakse finantsteenuste kohta antud liidu õigusaktidega ja mille mittetäielik loetelu on toodud käesoleva direktiivi II lisas.

⁶² Kohtuotsus, 3. juuni 1999, Colim, C-33/97, ECLI:EU:C:1999:274, punkt 22.

⁶³ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 10. märtsi 2010. aasta direktiiv 2010/13/EL audiovisuaalmeedia teenuste osutamist käsitlevate liikmesriikide teatavate õigus- ja haldusnormide koordineerimise kohta (audiovisuaalmeedia teenuste direktiiv) (ELT L 95, 15.4.2010, lk 1).

⁶⁴ Vt joonealune märkus 25.

Direktiivi kohaldamisalast tehakse selline erand samalaadsel põhjusel kui eespool nimetatud erand – sellised eeskirjad moodustavad osa olemasolevast piisavalt juurdunud Euroopa Liidu õigusraamistikust.

Direktiivi (EL) 2015/1535 II lisas on puht informatsiooni mõttes esitatud mittetäielik loetelu finantsteenustest.

5. Käesolevat direktiivi, välja arvatud selle artikli 5 lõiget 3, ei kohaldata eeskirjadele, mis on kehtestatud reguleeritud turgude (Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2004/39/EÜ⁶⁵ tähenduses) või teiste turgude poolt või jaoks või nimetatud turgudele kliiring- või maksearveldusi tegevate asutuste poolt või jaoks.

Selle erandi tulemusena ei kehti eelneva teatamise kohustus eeskirjade suhtes, mille on kehtestanud reguleeritud turud või muud turud või neile turgudele kliiring- või maksearveldusi tegevad asutused või mis on kehtestatud nende jaoks. Ainus kohustus, mis selliste eeskirjade puhul minimaalse läbipaistvuse tagamise huvides kehtib, on tagantjärele teatamise kohustus, st eeskirjad tuleks edastada kohe pärast nende riigi tasandil vastuvõtmist komisjonile kooskõlas artikli 5 lõikega 3, mis on artikli 1 lõike 5 kohaselt ainus direktiivi säte, mida kohaldatakse selliste eeskirjade suhtes.

6. Käesolevat direktiivi ei kohaldata nende meetmete suhtes, mida liikmesriigid peavad aluslepingute alusel vajalikuks isikute, eelkõige töötajate kaitse tagamiseks toodete kasutamisel, eeldades, et need meetmed ei avalda mõju toodetele.

Selle sättega kinnitatakse direktiivi artikli 1 lõike 1 punktides c ja d juba väljendatud põhimõtet, et hõlmatud on need tehnilised spetsifikatsioonid, mis mõjutavad toote omadusi.

⁶⁵ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 21. aprilli 2004. aasta direktiiv 2004/39/EÜ finantsinstrumentide turgude kohta (ELT L 145, 30.4.2004, lk 1), mis tunnistati alates 2. jaanuarist 2018 kehtetuks Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. mai 2014. aasta direktiiviga 2014/65/EL finantsinstrumentide turgude kohta ning millega muudetakse direktiive 2002/92/EÜ ja 2011/61/EL (ELT L 173, 12.6.2014, lk 349).

II PEATÜKK: TEHNILISTE EESKIRJADE SUHTES KOHALDATAV KORD

I. Tehniliste eeskirjade eelnõusid käsitleva teabe edastamine ja levitamine ning komisjoni ja liikmesriikide võimalik reageerimine

Artikkel 5

1. Piiramata artikli 7 kohaldamist, edastavad liikmesriigid viivitamata komisjonile kõik tehniliste eeskirjade eelnõud, välja arvatud siis, kui tegemist on rahvusvahelise või Euroopa standardi täieliku teksti ülevõtmisega, mille puhul piisab teatest asjaomase standardi kohta; nad teatavad komisjonile ka põhjused, miks selliste tehniliste eeskirjade jõustamine oli vajalik, kui neid põhjusi ei ole eelnõus juba selgitatud.

Asjakohasel juhul edastavad liikmesriigid komisjonile samaaegselt oluliselt ja otseselt asjaga seotud põhiliste õigusnormide tekstid, kui see on vajalik tehniliste eeskirjade eelnõu mõju hindamiseks ja kui seda ei ole varem edastatud.

Liikmesriigid edastavad komisjonile tehniliste eeskirjade eelnõu käesoleva lõike esimeses ja teises lõigus nimetatud tingimustel uuesti, kui nad teevad sellesse muudatusi, mis oluliselt muudavad eelnõu reguleerimisala, lühendavad algselt planeeritud rakendamise ajakava, lisavad spetsifikatsioone või nõudeid või teevad viimati nimetatuid rangemaks.

Kui tehniliste eeskirjade eelnõuga püütakse eelkõige tervishoiust või tarbijate või keskkonna kaitsmisest lähtudes keemilise aine, valmistise või toote turustamist või kasutamist piirata, siis edastavad liikmesriigid ka kõnealuse aine, valmistise või toote kohta asjaomaste andmete kokkuvõtte või viited ning teada olevate ja kättesaadavate asendusainete kohta andmete viited, kui selline teave on kättesaadav, ja samuti meetme prognoositava mõju tervishoiule ning tarbija ja keskkonna kaitsele, esitades ühtlasi riskianalüüsi, mis tehakse kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 1907/2006⁶⁶ XV lisa II.3 peatüki asjaomases osas sätestatud põhimõtetega.

Komisjon teatab liikmesriikidele viivitamata tehniliste eeskirjade eelnõust ja kõikidest temale edastatud dokumentidest; ta võib arvamuse saamiseks suunata selle eelnõu ka käesoleva direktiivi artiklis 2 osutatud komiteele ja asjakohasel juhul kõnealuse valdkonna eest vastutavale komiteele.

Käesoleva direktiivi artikli 1 lõike 1 punkti f teise lõigu punktis iii osutatud tehniliste spetsifikatsioonide, muude nõuete või teenuseid puudutavate eeskirjade osas võivad komisjoni või liikmesriikide märkused või üksikasjalikud arvamused kajastada ainult neid aspekte, mis võivad takistada kaubandust või, teenuseid puudutavate eeskirjade osas, teenuste vaba liikumist või teenusepakkujate asutamisvabadust, mitte aga meetme fiskaal- või finantsaspekte.

⁶⁶ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. detsembri 2006. aasta määrus (EÜ) nr 1907/2006, mis käsitleb kemikaalide registreerimist, hindamist, autoriseerimist ja piiramist (REACH) ja millega asutatakse Euroopa Kemikaalide Agentuur ning muudetakse direktiivi 1999/45/EÜ ja tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EMÜ) nr 793/93, komisjoni määrus (EÜ) nr 1488/94 ning samuti nõukogu direktiiv 76/769/EMÜ ja komisjoni direktiivid 91/155/EMÜ, 93/67/EMÜ, 93/105/EÜ ja 2000/21/EÜ (ELT L 396, 30.12.2006, lk 1).

2. Komisjon ja liikmesriigid võivad tehniliste eeskirjade eelnõu edastanud liikmesriigile märkusi teha; liikmesriik arvestab neid märkusi tehniliste eeskirjade edaspidisel ettevalmistamisel nii palju kui võimalik.

3. Liikmesriigid edastavad tehniliste eeskirjade lõpliku teksti viivitamata komisjonile.

4. Käesoleva artikli alusel antav teave ei ole salajane, välja arvatud liikmesriigi selgesõnalise nõudmise korral. Iga selline nõue peab olema põhjendatud.

Kõnealustel juhtudel võivad artiklis 2 osutatud komitee ja siseriiklikud asutused vajalike ettevaatusabinõude kasutuselevõtmisel taotleda erasektori füüsilistelt ja juriidilistelt isikutelt eksperdiabi.

5. Kui tehniliste eeskirjade eelnõu moodustab osa meetmetest, mille eelnõuna edastamist komisjonile nõutakse mõne teise liidu õigusakti alusel, võivad liikmesriigid lõikes 1 ettenähtud teate edastada selle teise õigusakti alusel, kui nad näitavad vormikohaselt, et nimetatud teade puudutab ka käesolevat direktiivi.

Kui komisjon käesoleva direktiivi kohaselt ei reageeri tehniliste eeskirjade eelnõule, ei piira see ühtki otsust, mis võidakse teha teiste liidu õigusaktide alusel.

Artiklis 5 on loetletud tehnilistest eeskirjadest teatamise korrast tulenevad liikmesriikide ja komisjoni kohustused ning võimalikud reageerimisviisid, välja arvatud reageerimine seoses nõudega pidada enne edastatud eelnõude vastuvõtmist kinni ooteajast, millele on osutatud direktiivi artiklis 6.

Esimene etapp: teatamiskohustus

a) Liikmesriikide kohustused

1. Üldeeskirjad

Riiklike algatuste läbipaistvuse tagamiseks nõutakse direktiivi artiklis 5, et liikmesriigid edastaksid komisjonile viivitamata kõik tehniliste eeskirjade eelnõud, mille nad kavatsevad vastu võtta.

Saata tuleb tehnilist eeskirja sisaldava õigusakti eelnõu terviktekst⁶⁷. Ooteajast kinnipidamise kohustust kohaldatakse siiski vaid tehniliste eeskirjade suhtes.

Peale selle, kui eelnõuga võetakse riigi õigusesse täielikult üle rahvusvaheline või Euroopa standard, võib liikmesriik eelnõu tervikteksti edastamise asemel esitada viite asjaomasele standardile⁶⁸.

⁶⁷ Kohtuotsus, komisjon vs. Itaalia, C-279/94, ECLI:EU:C:1996:396; kohtuotsus, Ince, C-336/14, ECLI:EU:C:2016:72, ja kohtuotsus, Município de Palmela, C-144/16, ECLI:EU:C:2017:76.

⁶⁸ See viide võimaldab komisjonil ja liikmesriikidel, kes seda soovivad, saada raskusteta liikmesriigis kohustuslikuks tehtava standardi teksti.

Teatamise ajal peab eelnõust teatav liikmesriik saatma komisjonile ka põhiliste õigusnormide tekstid, et anda ülevaade edastatud eelnõu õiguslikust kontekstist ja hõlbustada eelnõu hindamist (nt juhul, kui edastatud eelnõuga muudetakse alusakti)⁶⁹. Kui selliseid õigusnorme ei saadeta, võib komisjon neid eelnõu laekumisel nõuda.

Selle kohustusega kaasneb kohustus teatada kavandatud meetmete võtmise põhjustest⁷⁰.

Hõlbustamaks eelnõu mõistmist ja analüüsimist, soovitatakse liikmesriikidel esitada ka igasugune täiendav õigus- või majandusteave, mis selgitab kavandatud tehniliste eeskirjade vastuvõtmise põhjuseid ja mõju (mõjuhinnang, statistika, asjaomase sektori turuga seotud majandusandmed jne).

Iga liikmesriik määrab keskse koordineerimisüksuse, kelle ülesanne on tagada komisjoni teavitamine tehniliste eeskirjade eelnõudest ja tegevuse koordineerimine asjaomase valdkonna ministriumidega liikmesriigi tasandil (nende kesksete üksuste, nn kontaktpunktide loetelu leiate veebilehelt <http://ec.europa.eu/growth/tools-databases/tris/et/contact/>).

Praktikas saadetakse komisjonile tehniliste eeskirjade eelnõust teatamiseks teavitussõnum.

See teavitussõnum koosneb 16 punktist, millest igaüks sisaldab konkreetset nõutud teavet. Näiteks 16. punktis peab eelnõust teatav liikmesriik märkima, kas eelnõu hõlmab tehniliste kaubandustõkete seotud aspekte (WTO tehniliste kaubandustõkete leping) või sanitaar- ja fütosanitaaraspekte.

Pärast asjaomase eelnõu vastuvõtmist peab eelnõust teatanud liikmesriik saatma komisjonile tehniliste eeskirjade lõpliku teksti (vt direktiivi artikli 5 lõige 3). Nii saab komisjon hinnata, kas liikmesriik on viinud oma teksti vastavusse liidu õigusega, ning vajaduse korral võtta vajalikke meetmeid.

Kui liikmesriik on eelnõu, millest ta teatas, vastu võtnud, arvestamata komisjoni või teiste liikmesriikide esitatud üksikasjalikke arvamusi tehniliste eeskirjade eelnõu kohta, võib komisjon algatada vastavalt ELi toimimise lepingu artiklile 258 rikkumismenetluse⁷¹.

Liikmesriigid võivad ELi toimimise lepingu artikli 259 alusel anda ise asja arutamiseks komisjonile, et algatada Euroopa Liidu Kohtus rikkumismenetlus liikmesriigi suhtes, kes nende meelest ei ole täitnud oma kohustusi⁷².

⁶⁹ Kohtuotsus, komisjon vs. Belgia, C-145/97, ECLI:EU:C:1998:212.

⁷⁰ Esitatud põhjuste analüüs näitab, et meetmed on kõige sagedamini seotud inimeste, loomade või keskkonna kaitsmisega, avaliku julgeolekuga või tarbijate teavitamisega.

⁷¹ ELi toimimise lepingu artiklis 258 (endine EÜ asutamislepingu artikkel 226) on sätestatud järgmist: „[k]ui komisjon on arvamusel, et liikmesriik ei ole täitnud aluslepingutest tulenevat kohustust, esitab ta selle kohta oma põhjendatud arvamuse, olles andnud asjassepuutuvale riigile võimaluse esitada oma seisukoht. Kui asjassepuutuv riik ei järgi esitatud arvamust komisjoni seatud tähtaja jooksul, võib komisjon anda asja Euroopa Liidu Kohtusse“.

⁷² ELi toimimise lepingu artiklis 259 (endine EÜ asutamislepingu artikkel 227) on sätestatud järgmist: „[l]iikmesriik, kes on arvamusel, et teine liikmesriik ei ole täitnud aluslepingutest tulenevat kohustust, võib anda asja Euroopa Liidu Kohtusse.

Enne kui mõni liikmesriik esitab hagi teise liikmesriigi vastu seoses aluslepingutest tuleneva kohustuse väidetava rikkumisega, annab ta asja arutamiseks komisjonile.

Kui mõlemale asjassepuutuvale riigile on antud võimalus esitada nii suuliselt kui ka kirjalikult oma seisukoht ning märkused vastaspoole väidete kohta, esitab komisjon oma põhjendatud arvamuse.

2. Erijuhud

2.1. *Üks teatis, mis kehtib mitme liidu õigusakti jaoks*

Direktiiviga (EL) 2015/1535 ette nähtud teatamise korra kõrval on teatamiskohustus sätestatud ka mitmes muus ELi õigusaktis. Selleks et hõlbustada liikmesriikide ja komisjoni ülesandeid teatamiskordade kattumise korral, st kui mitmes liidu õigusaktis nõutakse liikmesriigilt sama teksti eelnõuna edastamist, on loodud ühtne kord.

Liikmesriigid võivad teatada eelnõust vaid ühe korra, kuid nad peavad seda tehes (teavitussõnumi 7. punktis) osutama kõikidele liidu õigusaktidele, mille alusel tuleks eelnõu kohta esitatud teatist käsitada kehtivana.

Pärast ametliku teate saamist selle kohta, et teatis kehtib mitme ELi menetluse jaoks, vaadatakse liikmesriigi eelnõu läbi iga teatistes nimetatud liidu õigusakti vaatenurgast ja komisjon esitab eelnõu kohta arvamuse iga menetluse alusel.

Seepärast „ei piira“ see, kui komisjon direktiivi (EL) 2015/1535 alusel sellisele eelnõule ei reageeri, „ühtki otsust, mis võidakse teha teiste liidu õigusaktide alusel“ (vt artikli 5 lõike 5 teine lõik).

2.2. *Põhiliste õigusnormide tekstid on juba saadetud.* Samamoodi tõhusust silmas pidades on liikmesriigid vabastatud kohustusest saata komisjonile tehniliste eeskirjade eelnõuga seotud põhiliste õigusnormide tekstid, kui need on juba edastatud varasema teatisega.

Nii on see näiteks siis, kui tehniliste eeskirjade eelnõu eesmärk on muuta tehnilisi eeskirju, millest on juba teatatud.

Eelnõust teatav liikmesriik peab märkima teavitussõnumi 10. punktis põhiliste õigusnormide viited ja varasemate teatiste numbrid

2.3. *Lisadokumendid.* Samal ajal on direktiiviga kehtestatud liikmesriikidele kohustus seoses tehniliste eeskirjade eelnõudega, mis on mõeldud keemilise aine, valmistise või toote turustamise või kasutamise piiramiseks rahvatervise, tarbijate või keskkonna kaitsmise eesmärgil (vt artikli 5 lõike 1 neljas lõik).

Selliste eelnõude puhul peavad liikmesriigid esitama kokkuvõtte kõikidest asjaomase keemilise aine, valmistise või toote ning teadaolevate asendusainete, meetme prognoositava mõju ja riskianalüüsi tulemuste kohta kättesaadavatest andmetest või viited neile andmetele.

Kui komisjon ei ole esitanud oma arvamust kolme kuu jooksul alates küsimuse tema kätte andmise ajast, siis sellise arvamuse puudumine ei takista asja andmist kohtusse“.

Sellela seoses on direktiivis sätestatud, et riskianalüüs tuleb teha kooskõlas REACH-määruses⁷³ sätestatud üldiste põhimõtetega.

2.4. *Uus teatis*. Liikmesriigid peavad uuesti teatama eelnõust, mis on direktiivi alusel juba läbi vaadatud, kui nad on teinud sellesse vahepeal olulisi muudatusi.

Artikli 5 lõike 1 kolmandas lõigus on sätestatud, et eelnõusse tehtud muudatusi peetakse oluliseks, kui nendega muudetakse eelnõu kohaldamisala, lühendatakse algselt planeeritud rakendamise ajakava,⁷⁴ lisatakse spetsifikatsioone või nõudeid⁷⁵ või tehakse viimati nimetatud rangemaks.

Tuleks rõhutada, et teatamine ei ole vajalik juba kohaldatavate sätete lihtsa uuestisõnastamise korral (nt sätete konsolideerimisel), millega ei kaasne õiguslikke tagajärgi, ning mõistagi direktiivi artiklis 7 ette nähtud juhtudel (nt komisjoni üksikasjalikus arvamuses esitatud märkuste lõimimisel eelnõusse,⁷⁶ vt allpool).

b) Komisjoni kohustused

Kui komisjonile on teatatud uuest siseriiklike tehniliste eeskirjade eelnõust, peab ta edastama kogu eelnõust teatanud liikmesriigi esitatud teabe kõikidele teistele liikmesriikidele (direktiivi artikli 5 lõike 1 viies lõik).

Sellise teabe edastamisega võimaldatakse kõikidel liikmesriikidel täielikult osaleda direktiiviga ette nähtud järelevalves.

Komisjon avaldab edastatud eelnõud ja nende tõlked ka oma veebisaidil,⁷⁷ millega antakse kõigile ühtsel turul tegutsevatele ettevõtjatele võimalus tutvuda siseriiklike õigusaktide eelnõudega ja väljendada nende kohta arvamust, välja arvatud juhul, kui eelnõust teatanud liikmesriik on direktiivi artikli 5 lõike 4 alusel sõnaselgelt nõudnud, et komisjonile edastatud teavet tuleks erandkorras hoida ettevõtjate eest salajasena, ja on seda nõuet põhjendanud.

Direktiivi artikli 5 lõikega 4 ette nähtud võimalust käsitada edastatud tehniliste eeskirjade eelnõud salajasena tuleks kasutada erandkorras, sest sellega tehakse erand läbipaistvuse põhimõttest. Komisjon jälgib tähelepanelikult, kuidas liikmesriigid kasutavad direktiivi artikli 5 lõike 4 alusel salastatud teatist, ning võtab vajalikud meetmed, kui on alust kahtlustada selle sätte kuritarvitamist⁷⁸. Nagu nõutakse direktiivi artikli 5 lõikes 4, peavad sellised nõuded olema

⁷³ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. detsembri 2006. aasta määrus (EÜ) nr 1907/2006, mis käsitleb kemikaalide registreerimist, hindamist, autoriseerimist ja piiramist (REACH) ning millega asutatakse Euroopa Kemikaaliamet (ELT L 396, 30.12.2006, lk 1).

⁷⁴ Kohtuasjas C-307/13 (Ivansson jt, ECLI:EU:C:2014:2058) tehtud otsuses sedastab Euroopa Kohus, et kuupäev, mille siseriiklikud asutused lõpuks kehtestasid siseriikliku meetme jõustumiseks, tuleb edastada komisjonile, nagu on ette nähtud direktiivi 98/34/EÜ artikli 8 lõike 1 kolmandas lõigus (nüüd direktiivi (EL) 2015/1535 artikli 5 lõike 1 kolmas lõik), juhul kui kõnealuse siseriikliku meetme rakendamise ajakava on tegelikult muudetud ja kui see muudatus on oluline, mida peab kontrollima liikmesriigi kohus.

⁷⁵ Kohtuotsus, komisjon vs. Saksamaa, C-317/92, ECLI:EU:C:1994:212.

⁷⁶ Kohtuotsus Belgische Petroleum Unie jt, C-26/11, ECLI:EU:C:2013:44.

⁷⁷ <http://ec.europa.eu/growth/tools-databases/tris/et/>.

⁷⁸ Vt sellega seoses ombudsmanni otsus juhtum 2204/2018/TE kohta.

põhjustatud. Komisjon lisab need põhjused TRISi andmebaasi. Peale selle on TRISis alati kättesaadav teatav põhiteave meetme kohta, millest on teatatud, näiteks meetme pealkiri.

Direktiiv võimaldab komisjonil edastada eelnõu arvamuse saamiseks alalisele komiteele või „kõnealuse valdkonna eest vastutavale komiteele“ (direktiivi artikli 5 lõike 1 viies lõik). Viimati nimetatud komiteed on valdkondlike direktiividega tegelevad komiteed, nagu telekommunikatsiooniseadmete nõuetekohasuse hindamise ja turujärelevalve komitee, mis loodi direktiiviga 99/5/EÜ⁷⁹ raadioseadmete jaoks.

Praktikas vastutab tehniliste eeskirjade valdkonnas teabe esitamise korra haldamise eest komisjon. Kogu kord, sealhulgas reageerimine eelnõudele, millest on teatatud, põhineb elektroonilisel andmevahetussüsteemil, kus teabe edastamine toimub vastavalt komisjoni kehtestatud liigendusele.

Siseturu, tööstuse, ettevõtluse ja VKEde peadirektoraat tegutseb kõikide liikmesriikide sõnumite, tekstide ja teatiste vastuvõtmise keskusena, olenemata eeskirjaeelnoõ valdkonnast (masinaehitus, toidukaubad ja põllumajandustooted, transport, ehitustooted, infoühiskonna teenused jne). Eelnõu, millest on teatatud, saadetakse pärast laekumist samal ajal kõikidele komisjoni talitustele, kes võivad olla asjaomase meetmega seotud tulenevalt oma konkreetsetest ülesannetest või horisontaalsest vastutusest.

Komisjon saadab kõnealuse korra alusel edastatava eelnõu ka kõikidele liikmesriikidele – kõigepealt eelnõust teatanud liikmesriigi keeles ja seejärel eelnõu tõlke kõigis või mõnes liidu ametlikus keeles (taotluse alusel ja sõltuvalt eelnõu pikkusest).

Teine etapp: komisjoni ja liikmesriikide võimalik reageerimine

Eelnõust teatamisele järgneva kolme kuu jooksul (see aeg vastab artikli 6 lõikes 1 osutatud ooteajale) vaatavad komisjon ja liikmesriigid edastatud eelnõu läbi, et hinnata selle kokkusobivust liidu õigusega, eelkõige ELi toimimise lepingu artiklitega 34, 36, 49 ja 56, aga ka asjaomaste valdkondlike teiseste õigusaktidega, ning teha vajaduse korral otsus, mis käsitleb eelnõu kooskõla asjaomaste sätetega.

Selle hindamise tulemused võivad ajendada komisjoni ja liikmesriike reageerima kahel viisil (komisjonil on lisaks võimalus lükata eelnõu vastuvõtmine edasi seoses ühtlustamisega, mida vaadeldakse allpool märkustes direktiivi artikli 6 kohta). Võimalikud reageerimise viisid on järgmised.

1. Komisjon ja/või liikmesriigid võivad otsustada, et tehniliste eeskirjade eelnõu ei tekita tõkkeid kaupade vabale liikumisele, infoühiskonna teenuste vabale osutamisele ja teenusepakkujate asutamisvabadusele.

⁷⁹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 9. märtsi 1999. aasta direktiiv 99/5/EÜ raadioseadmete ja telekommunikatsioonivõrgu lõppseadmete ning nende nõuetekohasuse vastastikuse tunnustamise kohta (EÜT L 91, 7.4.1999, lk 1), mis on tunnistatud kehtetuks Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. aprilli 2014. aasta direktiiviga 2014/53/EL raadioseadmete turul kättesaadavaks tegemist käsitlevate liikmesriikide õigusaktide ühtlustamise kohta (ELT L 153, 22.5.2014, lk 62).

Sellisel juhul komisjon ja liikmesriigid ette nähtud kolme kuu jooksul ei reageeri⁸⁰. Selle aja möödumisel võib eelnõust teatanud liikmesriik oma tehniliste eeskirjade eelnõu vastu võtta, ilma et tal oleks ühtki muud kohustust peale kohustuse saata komisjonile tehniliste eeskirjade lõplik tekst (direktiivi artikli 5 lõige 3).

See õigus ei välista siiski komisjoni hilisemat sekkumist väljaspool direktiiviga (EL) 2015/1535 ette nähtud korda, kui selgub, et õigusakt on vastuvõetud kujul vastuolus ELi toimimise lepinguga või teiste õigusaktidega

2. Komisjon ja liikmesriigid võivad saata tehniliste eeskirjade eelnõust teatanud liikmesriigile märkusi või üksikasjaliku arvamuse.

ELi liikmesriigid osalevad selles menetluses komisjoniga võrdsetel alustel. Nad võivad koostada märkusi ja üksikasjalikke arvamusi iga edastatud tehniliste eeskirjade eelnõu kohta.

Märkused saadetakse näiteks siis, kui edastatud eelnõu on küll vastavuses liidu õigusega, kuid selle puhul tõstatuvad tõlgendamisega seotud küsimused, või kui on vaja täpsustada selle rakendamise korda. Märkustes võidakse ka anda meetmele üldine hinnang, võttes arvesse liidu õiguse üldpõhimõtteid ja asjaomasel valdkonnas rakendatavaid poliitikameetmeid, või teavitada liikmesriiki tema tulevastest kohustustest seoses ELi tasandil vastuvõetavate õigusaktidega.

Direktiivis on sätestatud, et liikmesriigid arvestavad neid märkusi „nii palju kui võimalik“ (artikli 5 lõige 2) Üldjuhul liikmesriigid siiski võtavad saadud märkusi arvesse.

Eelnõust teatanud liikmesriigil ei ole direktiivi alusel mingit ametlikku kohustust saadud märkustele vastata. Praktikas teevad liikmesriigid seda mõnikord vabatahtlikult.

Komisjon või liikmesriigid saadavad üksikasjaliku arvamuse (mida on nimetatud hiljem, koos tagajärgedega, direktiivi artiklis 6), kui nad leiavad, et kavandatud meede tekitab vastuvõtmise korral tõkkeid kaupade vabale liikumisele, infoühiskonna teenuste osutamise vabadusele või nende teenuste pakujate asutamisevabadusele siseturul. Nende üksikasjalike arvamustega püütakse saavutada kavandatud meetme muutmise, et kõrvaldada meetmest tulenevad kõnealuseid vabadusi kahjustavad tõkked nende tekkekohas, ning nende arvamuste tõttu pikeneb ooteaeg kolme (toodete puhul) või ühe kuu võrra (infoühiskonna teenuste puhul).

Tõstatatavad küsimused on seotud ebaseaduslikkusega liidu õiguse vaatenurgast, mis väljendub ELi toimimise lepingu artiklite 34, 49 või 56 või liidu teiste õigusaktide rikkumises. Kõige sagedasemad teatamise korra raames avastatavad rikkumised on seotud siseriiklike eeskirjadega, mis on vastuolus ELi toimimise lepingu artiklitega 34, 49 või 56 ja/või kaupade või infoühiskonna teenuste vaba liikumisega seotud liidu teisese õiguse põhisätetega, eeskätt seetõttu, et mõni eelnõu säte ei ole taotletavat eesmärki silmas pidades vajalik või proportsionaalne ning sellega rikutakse Euroopa Liidu Kohtu kehtestatud nõuet, mis puudutab ühtlustamata valdkonnas erandite tegemist siseturul kehtivatest põhivabadustest.

Üksikasjalikku arvamust ei tohi mingil juhul esitada nende eeskirjade eelnõude kohta, millega kehtestatakse valmistamiskeeld, kuid mis ei tekita võimalikke tõkkeid kaupade vabale liikumisele (direktiivi artikli 7 lõige 2).

⁸⁰ Otsus jätta teatisele reageerimata on komisjoni ametlik otsus, ehkki eelnõust teatanud liikmesriigile seda ei saadeta.

Liikmesriik peab komisjonilt või teistelt liikmesriikidelt saadud üksikasjalikele arvamustele vastama. Eelkõige peab sellise arvamuse saanud liikmesriik teatama komisjonile või teistele liikmesriikidele meetmetest, mida ta kavatab rakendada (vaidlusaluse eelnõu tagasivõtmine, eelnõust mitteloobumise põhjendamine või eelnõu teatavate sätete muutmine, et viia need vastavusse siseturu eeskirjadega).

Ehkki direktiivis ei ole kindlaks määratud vastamiseks ette nähtud aega, on tõhususe huvides soovitatav saata vastus võimalikult kiiresti, eelistatavalt kuuekuulise (kaupade puhul) või neljakuulise (infoühiskonna teenuste puhul) ooteaja jooksul.

Komisjon esitab omakorda märkusi meetmete kohta, mille liikmesriik on kavandanud vastusena komisjoni üksikasjalikule arvamusele, et anda liikmesriigile teada, kas asjaomased meetmed on sobilikud, et kõrvaldada kaupade vaba liikumist, infoühiskonna teenuste vaba osutamist või nende teenuste pakkujate asutamisvabadust pärssivad tõkked, mis oleksid võinud eelnõu vastuvõtmisel tekkida, või kas eelnõust mitteloobumise põhjendus on vastuvõetav.

Kui komisjon leiab, et vastus tema üksikasjalikule arvamusele ei ole rahuldav, võib ta algatada – kui eelnõu võetakse vastu ilma vajalike muudatusteta – ELi toimimise lepingu artiklis 258 osutatud menetluse. Samamoodi, kui üks liikmesriik võtab eelnõu, millest ta on teatanud, vastu liidu õigust järgimata, on teisel liikmesriigil õigus algatada ELi toimimise lepingu artikliga 259 ette nähtud rikkumismenetlus.

Fiskaal- või finantsmeetmetega seotud tehniliste spetsifikatsioonide, muude nõuete ja teenuseid puudutavate eeskirjadega seoses on direktiivi (EL) 2015/1535 artikli 5 lõike 1 viimases lõigus sätestatud, et märkused või üksikasjalikud arvamused võivad olla seotud ainult nende aspektidega, mis võivad tekitada tõkkeid kaupade vabale liikumisele, või – teenuseid puudutavate eeskirjade puhul – teenuste vaba liikumise või teenusepakkujate asutamisvabadusega, mitte aga meetme fiskaal- või finantsaspektidega. Seega ei vaadelda siinkohal liikmesriikide maksualast pädevust. Selliste eelnõude puhul rakendatakse erikohtlemist ka seoses ooteajaga (vt artikli 7 lõige 4), kuna nende eelnõude vastuvõtmiseks liikmesriikides ei ole ooteaega ette nähtud.

3. Komisjon võib teada anda kavandatud siseriikliku meetmega seotud olemasolevast või kavandatavast ELi ühtlustamisalgatusest. Selle, vaid komisjoni kasutada oleva reageerimisviisi tagajärgi on kirjeldatud direktiivi artikli 6 lõigetes 3, 4 ja 5 (vt allpool).

II. Ooteajast kinnipidamise kohustus

Artikkel 6

1. *Liikmesriigid lükkavad tehniliste eeskirjade eelnõu vastuvõtmise edasi kolme kuu võrra alates päevast, mil komisjon sai artikli 5 lõikes 1 osutatud teate.*

2. *Liikmesriigid lükkavad:*

- *nelja kuu võrra edasi sellise tehniliste eeskirjade eelnõu vastuvõtmise, mis artikli 1 lõike 1 punkti f teise lõigu punkti ii tähenduses on koostatud vabatahtliku kokkuleppe vormis,*
- *kuue kuu võrra edasi iga muu tehniliste eeskirjade eelnõu vastuvõtmise, piiramata seejuures käesoleva artikli lõigete 3, 4 ja 5 kohaldamist (välja arvatud teenuseid puudutavate eeskirjade eelnõude puhul),*

alates päevast, mil komisjon saab artikli 5 lõikes 1 osutatud teate, kui komisjon või teine liikmesriik esitab kolme kuu jooksul, alates kõnealuselt kuupäevast, üksikasjaliku arvamuse, mille kohaselt kavandatud meede võib põhjustada takistusi kaupade vabale liikumisele siseturul,

- *nelja kuu võrra edasi iga muu teenuseid puudutavate eeskirjade eelnõu vastuvõtmise, piiramata seejuures lõigete 4 ja 5 kohaldamist, alates päevast, mil komisjon saab artikli 5 lõikes 1 osutatud teate, kui komisjon või teine liikmesriik esitab kolme kuu jooksul alates kõnealuselt kuupäevast üksikasjaliku arvamuse, mille kohaselt kavandatud meede võib põhjustada takistusi teenuste vabale liikumisele või teenusepakkuja asutamisele siseturul.*

Komisjoni või liikmesriikide üksikasjalikud arvamused teenuseid puudutavate eeskirjade eelnõude kohta ei tohi mõjutada kultuuripoliitilisi meetmeid, eelkõige audiovisuaalses valdkonnas, mida liikmesriigid võivad ellu viia liidu õiguse alusel, arvestades nende keelelist mitmekesisust, konkreetseid riiklikke ja piirkondlikke iseärasusi ning kultuuripärandit.

Asjaomane liikmesriik teatab komisjonile meetmetest, mille võtmist ta nende üksikasjalike arvamuste tõttu kavandab. Komisjon avaldab selle kohta arvamust.

Asjaomane liikmesriik toob vajadusel ära põhjused, miks ta ei saa teenuseid puudutavate eeskirjade puhul üksikasjalikke arvamusi arvesse võtta.

Artiklis 6 on käsitletud teatamise korra ajalisi aspekte. Päevast, mil komisjon saab liikmesriigi edastatud tehniliste eeskirjade eelnõu ja kõik muud nõutud dokumendid, hakatakse arvestama aega, mille jooksul asjaomane liikmesriik on rangelt kohustatud hoiduma asjaomase eelnõu vastuvõtmisest.

Seda aega nimetatakse ooteajaks.

Artikli 6 lõikes 1 osutatud kolm kuud on algne ooteaeg. See on aeg, mida peetakse vajalikuks selleks, et komisjon ja teised liikmesriigid saaksid edastatud eelnõu läbi vaadata ja sellele vajaduse korral reageerida⁸¹.

Lisaks sellele ooteajale võidakse kasutada ka täiendavat ooteaega, mille pikkus sõltub edastatud eelnõu laadist ja komisjoni või teiste liikmesriikide reageerimise viisist. Kui liikmesriigile saadetud märkused algset kolmekuulist ooteaega ei pikenda, siis sama ei kehti komisjoni või teiste liikmesriikide saadetud üksikasjalike arvamuste puhul.

Direktiivis on sätestatud, et vabatahtliku kokkuleppe või infoühiskonna teenuseid käsitlevate eeskirjade eelnõuga seotud üksikasjaliku arvamuse korral peavad liikmesriigid kinni pidama nelja kuu pikkusest ooteajast (artikli 6 lõige 2). Sellega pikeneb algne ooteaeg vaid ühe kuu võrra.

Kõigi muude eelnõude puhul, mille kohta on esitatud üksikasjalik arvamus, pikeneb ooteaeg kuue kuuni.

Eelnõu vastuvõtmise edasilükkamine

⁸¹ Ooteaja rakendamisel on erandiks a) kiireloomulised juhtumid; b) liikmesriikide õigus- ja haldusnormid, millega keelatakse toote valmistamine, kuivõrd need normid ei tekita tõkkeid toodete vabale liikumisele (vt artikli 7 lõige 2), ning c) finants- või fiskaalmeetmetega seotud tehnilised spetsifikatsioonid või muud nõuded (vt artikli 7 lõige 4).

Artikkel 6

[---]

3. Liikmesriigid lükkavad tehniliste eeskirjade, välja arvatud teenuseid puudutavate eeskirjade eelnõu vastuvõtmise edasi 12 kuu võrra alates päevast, mil komisjon saab käesoleva direktiivi artikli 5 lõikes 1 osutatud teate, kui komisjon teatab kolme kuu jooksul alates kõnealusest kuupäevast oma kavatsusest võtta samas küsimuses vastu direktiiv, määrus või otsus vastavalt ELi toimimise lepingu artiklile 288 või teha sellekohane ettepanek.

4. Liikmesriigid lükkavad tehniliste eeskirjade eelnõu vastuvõtmise edasi 12 kuu võrra alates päevast, mil komisjon sai käesoleva direktiivi artikli 5 lõikes 1 osutatud teate, kui komisjon jõuab kolme kuu jooksul alates kõnealusest kuupäevast järeldusele, et tehniliste eeskirjade eelnõu käsitleb küsimust, mida käsitleb vastavalt ELi toimimise lepingu artiklile 288 Euroopa Parlamendile ja nõukogule esitatud direktiivi-, määruse- või otsuse ettepanek.

5. Kui nõukogu võtab lõigetes 3 ja 4 osutatud ooteaja jooksul vastu esimese lugemise seisukoha, pikendatakse seda tähtaega lõike 6 kohaselt 18 kuuni.

Artikli 6 lõigetes 3, 4 ja 5 on sätestatud palju pikem ooteaeg seoses edasilükkamisega, mille komisjon – ja ainult komisjon – näeb ette pärast eelnõu läbivaatamist. Liikmesriik peab lükkama eelnõu vastuvõtmise 12–18 kuu võrra edasi, kui samas valdkonnas on kavandatud või on juba käimas ELi tasandil toimuv ühtlustamine.

Selle liikmesriikidele ajaliselt kõige tõsisema tagajärjega reageerimise eesmärk on vältida olukorda, kus edastatud eelnõu kahjustab liidu tasandil alanud õigusaktide ühtlustamise protsessi.

Komisjon võib näha ette siseriiklike eeskirjade eelnõu vastuvõtmise edasilükkamise kolmel konkreetsel juhul.

1. Esimest juhtu käsitletakse lõikes 3: komisjon teatab oma kavatsusest võtta tehniliste eeskirjade eelnõus käsitletud küsimuses vastu direktiiv, määrus või otsus (teisisõnu mis tahes ELi toimimise lepingu artikli 288 alusel siduv liidu õigusakt) või teha sellekohane ettepanek.

Selles lõikes ei ole täpsustatud, mida tähendab „kavatus“ teha sellekohane ettepanek, kuid tegemist on kavatsusega, mida on sõnaselgelt väljendatud, näiteks komisjoni iga-aastases õigusloomeprogrammis.

Liikmesriigid peavad sel juhul kinni pidama 12 kuu pikkusest ooteajast.

Infoühiskonna teenuste valdkonnas ei saa komisjon nõuda eelnõu vastuvõtmise edasilükkamist, lihtsalt teatades oma kavatsusest võtta vastu eelnõu teemaga seotud siduv liidu õigusakt või teha vastav ettepanek. Sellest, et komisjon on koostamas liidu õigusakti, ei piisa asjaomase liikmesriigi 12 kuu pikkuse ooteaja õigustamiseks.

2. Teisel juhul (lõige 4) leiab komisjon, et edastatud tehniliste eeskirjade eelnõus on keskendunud küsimusele, mida käsitletakse Euroopa Parlamendile ja nõukogule esitatud direktiivi, määruse või otsuse ettepanekus.

Sellisel juhul, nagu eelmiselgi, peab eelnõu edastanud liikmesriik kinni pidama 12 kuu pikkusest ooteajast. Erinevalt eelmisest juhust, kehtib see kohustus ka infoühiskonna teenuste valdkonnas.

3. Lõikes 5 on esitatud kolmas konkreetne juhtum, kus nõukogu võtab kahes eelmises olukorras ette nähtud 12 kuu pikkuse edasilükkamise ajal vastu ühise seisukohta. Direktiivis on sätestatud, et sellisel juhul pikendatakse liikmesriigile ette nähtud ooteaega 18 kuuni.

Tuleb rõhutada, et selles lõikes osutatud ühine seisukoht on liidu seadusandliku protsessi etapp, mida teostatakse seadusandliku tavamenetluse raames (mida varem nimetati kaasotsustamismenetluseks)⁸². Selle menetluse kohaselt toimub juhul, kui nõukogu muudab Euroopa Parlamendi seisukohta, parlamendis teksti teine lugemine, mis selgitab vajadust pikendada ooteaega.

6. *Lõigetes 3, 4 ja 5 osutatud kohustused kaotavad kehtivuse, kui:*

- a) *komisjon teatab liikmesriikidele oma kavatsusest loobuda siduva õigusakti kohta ettepaneku tegemisest või selle vastuvõtmisest;*
- b) *komisjon teatab liikmesriikidele oma eelnõu või ettepaneku tagasivõtmisest;*
- c) *Euroopa Parlament ja nõukogu või komisjon on vastu võtnud siduva õigusakti.*

Lõige 6 käsitleb selle ooteaja lõppemist, mis on kehtestatud liikmesriigile olukorras, kus komisjon on lükanud tehniliste eeskirjade eelnõu vastuvõtmise edasi.

Kuna liidu õigusakti lõpliku heakskiitmiseni viiva protsessi pikkus ei ole teada, kasutab komisjon seda vahendit ettevaatlikult.

On loogiline, et kui liidu tasandil kavandatud või pooleli olev tegevus ei anna tulemust, peaksid lõigetega 3, 4 ja 5 ette nähtud ooteajast kinnipidamise kohustused kaotama kehtivuse, et liikmesriigid saaksid edasilükatud seadusandliku töö riigi tasandil lõpule viia ja tehnilise eeskirja vastu võtta.

Kõnealused kohustused kaotavad kehtivuse ka siis, kui nõukogu ja Euroopa Parlament või komisjon teatavad siduva liidu õigusakti vastu võtavad.

Kiirmenetlus

Artikkel 6

[---]

7. *Lõikeid 1 kuni 5 ei kohaldata sellistel juhtudel, kui:*

- a) *rahva tervise või ohutuse või loomade või taimede kaitsmisega ning teenuseid puudutavate eeskirjade puhul ka avaliku korra, eriti alaealiste kaitsmisega seotud tõsistest ja ettenägematutest asjaoludest tekkinud kiireloomulistel põhjustel peab liikmesriik väga lühikese aja jooksul ette*

⁸² Võeti kasutusele Maastrichti lepinguga 1992. aastal, 1999. aastal selle kasutamist pikendati. Lissaboni lepingu vastuvõtmisega nimetati kaasotsustamismenetlus ümber seadusandlikuks tavamenetluseks ning sellest sai peamine ELi õigusaktide vastuvõtmisel kasutatav otsustusmenetlus (ELi toimimise lepingu artiklid 289 ja 294).

valmistama tehnilised eeskirjad nende viivitamatuks avaldamiseks ja kehtestamiseks, kus nõupidamine pole võimalik, või

b) finantssüsteemi turvalisuse ja terviklikkuse kaitsmise, eriti hoiustajate, investorite ja kindlustatud isikute kaitsmisega seotud tõsistest asjaoludest tekkinud kiireloomulistel põhjustel peab liikmesriik viivitamata rakendama finantsteenuseid puudutavaid eeskirju.

Liikmesriik põhjendab võetud meetmete kiireloomulisust artiklis 5 osutatud teates. Komisjon avaldab arvamust selle teate kohta niipea kui võimalik. Juhtudel, kus kirjeldatud menetlust on kasutatud vääriti, võtab komisjon asjakohaseid meetmeid. Komisjon teavitab Euroopa Parlamenti.

Selle lõikega on ette nähtud, et ooteaeg ei ole kohaldatav, kui liikmesriik peab kiiret tegutsemist nõudvale, tõsisele ja ettenägematule olukorrale, nagu loodusõnnetus (vajadus kaitsta inimesi, atmosfääri, pinnast või vett) või epideemia, reageerimiseks koostama tehnilised eeskirjad nende viivitamatuks vastuvõtmiseks, ilma et tal oleks aega konsulteerida eelnevalt komisjoni ja teiste liikmesriikidega. Nii on see näiteks juhul, kui liikmesriik reguleerib uut liiki narkootiliste ja psühhotroopsete ainete või ravimite kontrolli või keeldu või võtab meetmeid võitluseks terrorismi vastu.

Teenuseid puudutavate eeskirjade puhul võivad liikmesriigid tugineda kiireloomulisuse klauslile ka sellistel tõsistest ja ettenägematutest asjaoludest tekkinud kiireloomulistel põhjustel, mis on seotud avaliku korraga, eriti alaealiste kaitsmisega. See põhimõte näitab, kui oluliseks peab liidu seadusandja alaealiste kaitsmist infoühiskonna teenuste kontekstis. Kiirmenetluse taotlus kiideti heaks näiteks seoses meetmete eelnõuga, mis käsitles internetikasutajate kaitsmist veebisaitide eest, millel õhutatakse toime panema terroriakte või õigustatakse nende toimepanekut, ja veebisaitide eest, mille kaudu levitatakse ebaseaduslikke pornograafilisi pilte, samuti seoses eeskirjade eelnõuga, mis käsitles krüpteeritud andmesideteenuseid osutavate teenusepakkujate ja salajase teabe kogumise luba omavate riigiasutuste vahelist koostööd nn Islamiriigi laienemise taustal.

Kiireloomulisuse klauslile võib tugineda finantssüsteemi turvalisuse ja terviklikkuse kaitsmise, eriti hoiustajate, investorite ja kindlustatud isikute kaitsmisega seotud tõsistest asjaoludest tekkinud kiireloomulistel põhjustel ka finantsteenustega seotud eeskirjade puhul. See kiireloomulisuse klausli leebem erivorm on ette nähtud üksnes infoühiskonna finantsteenuste valdkonnas, pidades silmas teatavaid sellele sektorile eriomaseid riske ja nõudeid.

Sellised erandlikud asjaolud ei vabasta liikmesriiki kohustusest teatada komisjonile kavandatud meetmetest ning põhjendada eelnõu edastamise ajal selgelt oma kiirmenetluse taotlust. Eelnõust teatav liikmesriik peab esitama teavitussõnumi 12. punktis põhjused, miks ta ei saa oodata, kuni on möödunud tehniliste eeskirjade eelnõu vastuvõtmisel ette nähtud kolmekuuline ooteaeg, lähtudes direktiivis seoses kiireloomulisusega nimetatud piiratud kriteeriumidest ja avalikust huvist.

Komisjon peab hindama, kas kiirmenetluse kasutamine on õigustatud, ning esitama teatise kohta oma seisukoha nii kiiresti kui võimalik.

Praktikas analüüsib komisjon esitatud põhjuseid väga põhjalikult, võttes aluseks kaks artikli 6 lõikes 7 nimetatud kriteeriumi, st olukorra tõsidus ja (v.a finantsteenuste puhul) ettenägematus, ning arvestades selles artiklis nimetatud avalikku huvi. Need kaks kriteeriumi (tõsidus ja

ettenägematus) on kumulatiivsed. Kiire vastuvõtmine on sõltuvalt juhtumist vajalik rahva tervise või ohutuse või loomade või taimede kaitsmiseks ning teenuseid puudutavate eeskirjade puhul ka avaliku korra, eriti alaealiste kaitsmiseks ning finantssüsteemi turvalisuse ja terviklikkuse, eriti hoiustajate, investorite ja kindlustatud isikute kaitsmiseks.

Kui komisjon leiab, et need kriteeriumid ei ole täidetud, lükkab ta kiirmenetluse taotluse tagasi ja ooteaega hakatakse arvestama alates teatamise kuupäevast. Vastupidisel juhul võib komisjon kõnealuse menetluse kohaldamise heaks kiita.

Näitlikustamise eesmärgil olgu öeldud, et ei direktiivi ülevõtmise tähtaega ega Euroopa Liidu Kohtus algatatud menetlust ei saa käsitada ettenägematu asjaoluna direktiivi artikli 6 lõike 7 tähenduses. Kiirmenetluse taotlus lükatakse tagasi ka siis, kui põhjendus on puhtalt majanduslik või tuleneb valimiseelsest poliitilisest tegevuskavast. On oluline meelde tuletada, et direktiivi artikli 6 lõige 7 on erand liikmesriikide kohustusest pidada kinni artikli 6 lõigetega 1–5 ette nähtud ooteajast. Seega tuleb seda tõlgendada kitsalt⁸³.

Kiirmenetluse kohta tehtud otsus ei piira komisjoni hinnangut tehniliste eeskirjade sisu kohta, nimelt selle analüüsimist, kas eelnõu, millest teatati, või vastu võetud meetmed on kokkusobivad liidu õigusega.

Kui meetmed, mille puhul kiirmenetluse taotlus tagasi lükati, võetakse vastu ooteajast kinni pidamata, võib komisjon algatada asjaomase liikmesriigi suhtes seoses direktiivis sätestatud kohustuste täitmata jätmisega ELi toimimise lepingu artiklis 258 osutatud rikkumismenetluse.

III. Erandid teatamise ja ooteajast kinnipidamise kohustusest

Artikkel 7

See artikkel, milles on sätestatud erandid siseriiklike tehniliste eeskirjade eelnõust teatamise kohustusest, täiendab direktiivi artikleid 5 ja 6. Samuti on sellega ette nähtud teatavad erandid kohustusest pidada kinni artiklis 6 sätestatud ooteaegadest.

1. Artikleid 5 ja 6 ei kohaldata liikmesriikide nende õigus- ja haldusnormide või vabatahtlike kokkulepete suhtes, mille abil liikmesriigid:

- a) järgivad siduvaid liidu õigusakte, mille tulemusena võetakse vastu tehnilised spetsifikatsioonid või teenuseid puudutavad eeskirjad;*
- b) täidavad rahvusvahelistest kokkulepetest tulenevaid kohustusi, mille tulemusena võetakse liidus vastu ühtsed tehnilised spetsifikatsioonid või teenuseid puudutavad eeskirjad;*

Selle erandi ulatust on kõige parem kirjeldada viitega direktiivi põhieesmärgile, milleks on põhjendamatute kaubandustõkete kõrvaldamine.

⁸³ Euroopa Liidu Kohtu 26. oktoobri 2006. aasta otsus kohtuasjas komisjon vs. Kreeka Vabariik, C-65/05, ECLI:EU:C:2006:673; ja 10. juuli 2014. aasta kohtuotsus kohtuasjas Ivansson jt, C-307/13, ECLI:EU:C:2014:2058.

Kui liikmesriigid võtavad vastu samad eeskirjad kui need, mida nõutakse liidu õigusaktis, kaovad kaubandustõkked ja siseriiklike õigusaktide vahelised erinevused ning direktiiviga ette nähtud korda ei ole enam vaja.

Sama kehtib rahvusvaheliste lepingute puhul: kui selline leping sisaldab täpseid sätteid ega võimalda lahknevusi, ei ole juhul, kui kõik liikmesriigid võtavad vastu ühtse eeskirjade kogumi, kaubandustõkete tekkimine põhimõtteliselt tõenäoline. See erand kehtib selliste rahvusvaheliste lepingute puhul, millele on alla kirjutatud kõik liikmesriigid.

Olukord on teistsugune, kui liidu õigusakti või rahvusvahelist lepingut rakendatakse meetmete abil, mis võivad liikmesriigiti erineda, või kui ülevõetavaid ühtseid sätteid täiendatakse puhtalt siseriiklike õigusnormidega.

Direktiivi (EL) 2015/1535 artikli 7 lõike 1 punktiga a ette nähtud erandit, mille kohaselt liikmesriigid ei ole kohustatud teatama tekstidest, mille abil nad järgivad siduvaid liidu õigusakte, mille tulemusena võetakse vastu tehnilised spetsifikatsioonid või infoühiskonna teenuseid puudutavad eeskirjad, on selgitatud mitmes kohtuotsuses.

1996. aastal⁸⁴ tuletas Euroopa Kohus meelde, et siduva liidu õigusakti ja siseriikliku meetme vahel peab olema otsene seos, et viimati nimetatu liigituks rakendusmeetmeks, mille puhul tehakse erand direktiivi 83/189/EMÜ artikli 10 (nüüd direktiivi (EL) 2015/1535 artikli 7 lõike 1 punkt a) kohasest teatamisnõudest.

1999. aastal leidis Euroopa Kohus Albersi, Van den Berkmorteli ja Nuchelmansi liidetud kohtuasjades,⁸⁵ et keelates kasutada kariloomade nuumamiseks Clenbuteroli, täitsid Madalmaad oma kohustust vastavalt direktiivile 86/469/EMÜ, mis käsitleb jääkainete kontrolli loomadel ja värskes lihas, ning seepärast ei kehtinud selle tehnilise eeskirja puhul direktiivi 83/189/EMÜ artiklis 10 (nüüd direktiivi (EL) 2015/1535 artikkel 7) sätestatud teatamiskohustus.

Seevastu Unileveri kohtuotsuses⁸⁶ sedastas Euroopa Kohus, et direktiivi 98/34/EÜ artiklile 10 (nüüd direktiivi (EL) 2015/1535 artikkel 7) ei saa tugineda, kui direktiivi säte jätab liikmesriigile piisavalt manööverdamisruumi. Kõnealusel juhul oli see nii. Itaalia väitis, et nõukogu direktiiviga 79/112/EMÜ toiduainete märgistamise kohta on kehtestatud kohustus lisada märgistus toote päritolu- või lähtekoha andmed, kui selliste andmete puudumine võib tarbijat toiduaine tegeliku päritolu- või lähtekoha osas oluliselt eksitada. Euroopa Kohtu sõnul on see säte sõnastatud üldiselt ja jätab piisavalt võimalusi manööverdamiseks. Seepärast ei saa oliiviõli päritoluga seotud siseriiklikke märgistamiseeskirju käsitada siseriiklike sätetena, mis vastavad ühenduse siduvale õigusaktile direktiivi 98/34/EÜ artikli 10 lõike 1 esimese taande (nüüd direktiivi (EL) 2015/1535 artikli 7 lõike 1 punkt a) tähenduses.

Euroopa Kohus kinnitas sellist direktiivi artikli 7 lõike 1 punkti a kitsast tõlgendamist Canal Satélite Digitali kohtuasjas tehtud otsuses⁸⁷. Selles kohtuotsuses kordas kohus, et direktiivi 98/34/EÜ artiklist 10 (nüüd direktiivi (EL) 2015/1535 artikkel 7) on näha, et teatamise ja ooteajast kinnipidamise kohustust ei kohaldata liikmesriikide õigus- ja haldusnormide või vabatahtlike kokkulepete suhtes, mille abil liikmesriigid järgivad siduvaid liidu meetmeid, mille

⁸⁴ Kohtuotsus, komisjon vs. Itaalia, C-289/94, ECLI:EU:C:1996:330.

⁸⁵ Kohtuotsus, Albers, C-425/97; kohtuotsus, Van den Berkmortel, C-426/97; ja kohtuotsus Nuchelmans, C-427/97, ECLI:EU:C:1999:243.

⁸⁶ Kohtuotsus, Unilever, C-443/98, ECLI:EU:C:2000:496.

⁸⁷ Kohtuotsus, Canal Satélite Digital, C-390/99, ECLI:EU:C:2002:34.

tulemusena võetakse vastu tehnilised spetsifikatsioonid. Ulatuses, milles põhikohtuasjas käsitletud siseriikliku meetmega võeti üle direktiiv 95/47/EÜ standardite kasutamise kohta televisioonisignaalide edastamisel, ja vaid selles ulatuses, puudub direktiivi 98/34/EÜ (nüüd direktiivi (EL) 2015/1535) kohane teatamiskohustus. Võttes arvesse direktiivi 95/47/EÜ sisu, leidis kohus siiski, et kõnealust siseriiklikku õigusakti ei saa liigitada õigusaktiks, mille abil liikmesriik järgib siduvat ühenduse meetet, mille tulemusena võetakse vastu tehniline spetsifikatsioon, kuna sellega kehtestati eelnevate halduslubade süsteem, mida ei ole direktiiviga 95/47/EÜ ette nähtud.

Sama mõttekäik kehtib meetmete puhul, mis on vastu võetud selleks, et järgida rahvusvahelist lepingut, mille konkreetsete sätete rakendamisel ei võimaldata lahknevusi. See erand hõlmab sellise lepingu järgimiseks võetavaid meetmeid, mille osalised on kõik liikmesriigid; kui meetmed võetakse vastu selleks, et järgida rahvusvahelist lepingut, milles ei osale *kõik* liikmesriigid, tuleb neist teatada.

c) kasutavad siduvates liidu õigusaktides sätestatud kaitseklausleid;

Liikmesriigid ei pea teatama komisjonile direktiivi (EL) 2015/1535 alusel selliste ajutiste meetmete eelnõudest, mida neil on lubatud võtta ELi direktiivides sätestatud kaitseklauslite alusel vastavalt ELi toimimise lepingu artiklile 114. Selle artikli lõikes 10 on sätestatud, et „[a]sjakohastel juhtudel on [---] ühtlustamismeetmetes kaitseklausel, mis volitab liikmesriike ühel või mitmel artiklis 36 osutatud majandusvälisel põhjusel võtma liidu kontrollimenetlusele alluvaid ajutisi meetmeid“.

Need majandusvälised põhjused võivad olla seotud kõlbluse, avaliku korra või avaliku julgeolekuga, inimeste, loomade või taimede tervise ja elu kaitsmisega, kunstilise või arheoloogilise väärtusega rahvusliku rikkuse kaitsmisega või tööstus- ja kaubandusomandi kaitsmisega.

d) kohaldavad Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2001/95/EÜ⁸⁸ artikli 12 lõiget 1;

Liikmesriigid ei pea teatama direktiivi (EL) 2015/1535 alusel selliste siseriiklike tehniliste eeskirjade eelnõudest, mis on seotud üldist tooteohutust käsitleva direktiivi artikli 12 lõike 1 kohaldamisega.

Selles artiklis on sätestatud, et „[k]ui liikmesriik oma territooriumil võtab või otsustab võtta, soovitada või tootjate ja levitajatega kohustuslikul või vabatahtlikul alusel kokku leppida meetmeid toodete võimaliku turustamise või kasutamise vältimiseks, piiramiseks või sellele eritingimuste kehtestamiseks tõsise ohu tõttu, teatab ta sellest viivitamatult RAPEXi⁸⁹ kaudu

⁸⁸ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 3. detsembri 2001. aasta direktiiv 2001/95/EÜ üldise tooteohutuse kohta (EÜT L 11, 15.1.2002, lk 4).

⁸⁹ RAPEX, mille õiguslik alus on direktiiv 2001/95/EÜ üldise tooteohutuse kohta, toimib ohtlike tarbekaupade jaoks loodud ühtse kiire teabevahetuse süsteemina. RAPEXi kohaldamisalasse kuuluvad kõik toiduks mittekasutatavad tooted, mis on mõeldud tarbijatele või mida tarbijad põhjendatult eeldatavates tingimustes tõenäoliselt kasutavad, välja arvatud farmaatsia- ja meditsiinitooted.

komisjonile. Samuti teatab ta komisjonile viivitamatult kõigist selliste meetmete või toimingute muutmistest või tühistamistest“.

e) täidavad üksnes Euroopa Liidu Kohtu otsuseid;

Liikmesriigid ei pea teatama siseriiklikest meetmetest, mille ainus eesmärk on täita Euroopa Liidu Kohtu otsust, mis käsitleb mõnda muud küsimust kui tehnilistest eeskirjadest teatamine. Otsus, mille on teinud Euroopa Liidu Kohus, kelle ülesanne on tagada kooskõla liidu õigusega, tuleb kohe täitmisele pöörata.

f) muudavad komisjoni nõudel üksnes tehnilisi eeskirju artikli 1 lõike 1 punkti f tähenduses, et kõrvaldada kaubandustõke või, teenuseid puudutavate eeskirjade puhul, tõke teenuste vabale liikumisele või teenusepakkujate asutamisevabadusele.

Liikmesriigid ei pea teatama siseriiklikest meetmetest, mille ainus eesmärk on muuta tehnilisi eeskirju tõkete kõrvaldamiseks vastusena komisjoni nõudele, mis on esitatud näiteks üksikasjalikus arvamuses või märkustes, kuna need meetmed on täpselt kooskõlas direktiivi (EL) 2015/1535 eesmärgiga⁹⁰.

2. Artiklit 6 ei kohaldata liikmesriikide õigus- ja haldusnormide suhtes, mis keelavad toote valmistamise, kuivõrd need normid ei takista toodete vaba liikumist.

Selle lõike alusel ei kohaldata ooteaega meetmete suhtes, mille eesmärk on keelata toote valmistamine, sest need meetmed ei takista kaupade vaba liikumist liidus. Kõnealusel juhul on ilmne, et meetmete vastuvõtmise edasilükkamine on asjakohane vaid siis, kui on oht, et valmistamiskeelu tõttu tekivad siseturul tehnilised kaubandustõkked.

3. Artikli 6 lõikeid 3 kuni 6 ei kohaldata artikli 1 lõike 1 punkti f teise lõigu punktis ii osutatud vabatahtlike kokkulepete suhtes.

Selle lõike alusel ei kohaldata vabatahtlike kokkulepete suhtes edasilükkamist ja ooteaega, mida kohaldatakse siseriiklike eeskirjade eelnõude suhtes, milles käsitletava küsimusega tegeletakse liidu tasandil tehtavas või peagi alustatavas seadusandlikus töös.

Fiskaal- või finantsmeetmed

4. Artiklit 6 ei kohaldata artikli 1 lõike 1 punkti f teise lõigu punktis iii osutatud tehniliste spetsifikatsioonide või muude nõuete või teenuseid puudutavate eeskirjade suhtes.

⁹⁰ Kohtuotsus, Belgische Petroleum Unie jt, C-26/11, ECLI:EU:C:2013:44.

Fiskaal- või finantsmeetmeid käsitlevate tehniliste eeskirjade eelnõudega seoses leiti, et ei ole sobiv kohaldada ooteajast kinnipidamise kohustust liikmesriikide maksusüsteemiga seotud meetmete suhtes.

Ehkki eelnõust teatanud liikmesriigil ooteajast kinnipidamise kohustust ei ole, võib komisjon või mõni teine liikmesriik sellistele eelnõudele reageerida, esitades märkusi või üksikasjaliku arvamuse (vt artikli 7 lõige 4).

* * *

Direktiivi (EL) 2015/1535 artiklite 5, 6 ja 7 põhjal võib järeldada, et tehniliste eeskirjade suhtes kohaldatav teatamise kord on võrdlemisi keeruline. Selle korra toimimist praktikas on selgitatud üksikasjalikult komisjoni talituste koostatud suunistes, mida on jagatud riiklikele kontaktpunktidele (nt praktilised suunised, mis käsitlevad mõiste „fiskaal- või finantsmeetmed“ määratlemist ja neist meetmetest teatamist direktiivi (EL) 2015/1535 kohaldamisel, või suunised, mis käsitlevad kiirmenetluse kasutamist kooskõlas direktiivi (EL) 2015/1535 artikli 6 lõikega 7).

Peale selle on tehnilisi eeskirju käsitlevate direktiivi sätetega kehtestatud liikmesriikidele väga ranged kohustused, mida tasakaalustab õigus reageerida teiste liikmesriikide koostatud siseriiklike eeskirjade eelnõudele ning võimalus säästa aega märksa keerulisemate nii liidu kui ka liikmesriigi tasandi menetluste jaoks, mille raames tegeletakse üksnes juba olemas olevate regulatiivsete tõkete kõrvaldamisega.

Kui liikmesriik ei täida oma kohustust edastada komisjonile oma tehniliste eeskirjade eelnõu või ei pea kinni direktiivis sätestatud ooteajast, võib komisjon, nagu juba öeldud, algatada ELi toimimise lepingu artikli 258 alusel rikkumismenetlust. Kui asjaomane liikmesriik ei järgi liidu õigust, võib see menetlus kaasa tuua Euroopa Liidu Kohtu otsuse kohustuste täitmatajätmise kohta⁹¹.

Eraisikud võivad tugineda asjaolule, et nende suhtes ei saa jõustada tehnilisi eeskirju, mida nad peaksid järgima, kuid millest ei ole teatatud⁹². Veelgi enam, Unileveri kohtuotsuses jõudis Euroopa Liidu Kohus järeldusele, et meedet, millest on teatatud, kuid mis on vastu võetud direktiivi (EL) 2015/1535 artiklis 6 sätestatud ooteajal, ei saa kasutada eraisikute vastu⁹³.

⁹¹ Viited nendele kohtuotsustele on esitatud kasutatud kirjanduse III punktis.

⁹² Kohtuotsus, CIA Security, C-194/94, ECLI:EU:C:1996:172; kohtuotsus, Lemmens, C-226/97, ECLI:EU:C:1998:296; kohtuotsus, Belgische Petroleum Unie jt, C-26/11, ECLI:EU:C:2013:44; kohtuotsus, Beca Engineering, C-285/15, ECLI:EU:C:2016:295; kohtuotsus, Ince, C-336/14, ECLI:EU:C:2016:72, ja kohtuotsus, VG Media, C-299/17, ECLI:EU:C:2019:716.

⁹³ Kohtuotsus, Unilever, C-443/98, ECLI:EU:C:2000:496; ja kohtuotsus, UNIC ja Uni.co.pel, C-95/14, ECLI:EU:C:2015:492.

III PEATÜKK: STANDARDITE KOHTA TEABE ESITAMISE KORD

Kuna Euroopa standardimine on olnud alates 1. jaanuarist 2013 reguleeritud eraldi määrusega,⁹⁴ jäeti standardimist käsitlev osa, v.a artikli 7 lõike 2 teine lõik (praegune direktiivi (EL) 2015/1535 artikkel 4), direktiivist 98/34/EÜ⁹⁵ välja.

Artikkel 4

Liikmesriigid teavitavad artikli 5 lõike 1 alusel komisjoni kõigist standardiorganitele esitatud taotlustest koostada tehniline spetsifikatsioon või konkreetse toote standard, et neid tooteid käsitleva tehnilise eeskirja jõustamiseks koostada tehnilise eeskirja eelnõu, ning esitavad nende jõustamise põhjused.

Standardid on määratletud kui tehnilised spetsifikatsioonid, mille tunnustatud standardiorganisatsioon on korduvaks või pidevaks kasutuseks vastu võtnud ja mille järgimine ei ole kohustuslik.

See artikkel käsitleb erijuhte, mille korral liikmesriigid peavad tegema siseriiklikud standardid tehniliste eeskirjade kaudu kohustuslikuks.

Selleks et tagada olemuselt vabatahtlike standardite järgimine, võib liikmesriik kasutada kaht menetlust:

- muuta olemasolevad standardid kohustuslikuks, tehes neist tehnilised eeskirjad;
- paluda oma standardiorganisatsioonil koostada standardid tehniliste eeskirjade kehtestamiseks.

Artikliga 4 on pandud liikmesriikidele kohustus teavitada komisjoni riiklikele standardiorganisatsioonidele esitatud taotlustest koostada konkreetse toote jaoks tehnilised eeskirjad (esimene variant) või riiklik standard (teine variant), et jõustada tehnilised eeskirjad.

Selle kohustuse kehtestamise põhjus on lihtne: riiklikud standardid, millest saavad osaliselt siseriiklikud tehnilised eeskirjad või mis täiendavad neid eeskirju, võivad takistada siseturu nõuetekohast toimimist.

⁹⁴ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. oktoobri 2012. aasta määrus (EL) nr 1025/2012, mis käsitleb Euroopa standardimist (ELT L 316, 14.11.2012, lk 12).

⁹⁵ Kohtuasjas T-229/17 (Saksamaa vs. Komisjon, ECLI:EU:T:2019:236) kinnitas Euroopa Liidu Üldkohus, et määrusega (EL) nr 1025/2012 eemaldati direktiivist 98/34/EÜ kõik Euroopa ühtlustamismenetlusega seotud sätted.

IV PEATÜKK: ALALINE KOMITEE

Artikkel 2

Liikmesriikide nimetatud esindajatest luuakse alaline komitee, kes võib paluda ekspertide või nõustajate abi; komitee esimees on komisjoni esindaja.

Komitee koostab ise oma töökorra.

Artikkel 3

1. Komitee tuleb kokku vähemalt kaks korda aastas.

Komitee tuleb kokku erikoosseisus, kui on vaja käsitleda infoühiskonna teenuseid puudutavaid küsimusi.

2. Komisjon esitab komiteele aruande käesolevas direktiivis ettenähtud korra rakendamise ja kohaldamise kohta ning ettepanekud olemasolevate või prognoositavate kaubandustõkete kõrvaldamiseks.

3. Komitee avaldab arvamust lõikes 2 osutatud teavitamise ja ettepanekute kohta ning võib sellega seoses teha eelkõige ettepaneku, et komisjon:

- a) tagaks kaubandustõkete ohu vältimiseks vajaduse korral, et asjaomased liikmesriigid otsustaksid esialgu omavahel asjakohaste meetmete üle;*
- b) võtaks kõik asjakohased meetmed;*
- c) määratleks valdkonnad, kus ühtlustamine tundub vajalik, ja niisuguse olukorra tekkimisel võtaks ette asjakohase ühtlustamise selles sektoris.*

4. Komisjonil on kohustus komiteega nõu pidada, kui:

- a) ta teeb otsuseid käesoleva direktiiviga ettenähtud teabevahetuse süsteemi toimimise, samuti kõigi süsteemis tehtavate muudatuste kohta;*
- b) ta kontrollib käesoleva direktiiviga ettenähtud süsteemi toimimist.*

5. Komisjon võib komiteega nõu pidada iga saadud esialgse tehniliste eeskirjade eelnõu üle.

6. Käesoleva direktiivi rakendamisega seotud küsimused võib komiteele käsitlemiseks esitada selle esimehe või liikmesriigi algatusel.

7. Komitee menetlused ja talle esitatav teave on salajased.

Komitee ja siseriiklikud asutused võivad eksperdiarvamuse saamiseks siiski nõu pidada füüsiliste või juriidiliste isikutega, sealhulgas erasektorisse kuuluvatega, kui nad kasutavad vajalikke ettevaatusabinõusid.

8. *Teenuseid puudutavate eeskirjade osas võivad komisjon ja komitee konsulteerida tööstuse või teadusmaailma füüsiliste või juriidiliste isikutega ning võimalusel esindusorganitega, kes on võimelised andma ekspertarvamust ükskõik milliste teenuseid puudutavate eeskirjaeel nõude sotsiaalsete ja ühiskondlike eesmärkide ja tagajärgede kohta, ning võivad nende arvamusega arvestada, kui neilt seda nõutakse.*

Artiklites 2 ja 3 on kirjeldatud alalise komitee koosseisu ja rolli.

Komitee koosneb liikmesriikide ametiasutuste esindajatest ja selle esimees on komisjoni esindaja. Komitee pädevusse kuuluvad tehnilised eeskirjad ja komitee on keskse tähtsusega kõikide direktiivi rakendamise seotud küsimuste arutamisel. Seepärast on komiteel väga oluline roll teatamise korra toimimise järelevalve teostamisel ja teatistes tõstatatud poliitikaküsimuste uurimisel, samuti liikmesriikide ametiasutuste vahelise haldusvõrgustiku arendamisel.

Selle organi tegevuseeskirjades on kokku leppinud liikmesriigid ja komisjon, sest nagu on sätestatud direktiivis, koostab komitee oma töökorra ise. Ainsad kohustused, mis on direktiiviga alalisele komiteele kehtestatud, on kohustus tulla kokku vähemalt kaks korda aastas ning kohustus tagada nii talle esitatava teabe kui ka oma menetluste salastatus.

See konfidentsiaalsuse tagamise kohustus ei takista siiski komiteel ja liikmesriikide ametiasutustel kasutada selliste erasektori füüsiliste või juriidiliste isikute eksperdiabi, kes on võimelised edastatud eelnõud läbi vaatama ja koostama nende kohta arvamuse. See abi võib olla hädavajalik, sest liikmesriikide ametiasutustel ei ole alati selle ülesande täitmiseks vajalikke teadmisi ja vahendeid. Direktiiv võimaldab seda abi kasutada, välja arvatud juhul, kui liikmesriik nõuab kooskõlas artikli 5 lõikega 4 sõnaselgelt, et tema edastatud teateid tuleb käsitleda erandlikult salajastena. Sellisel juhul peab komisjon rakendama vajalikke ettevaatusabinõusid, et kaitsta liikmesriigi õigustatud ja nõuetekohaselt põhjendatud huve.

Praktikas tuleb alaline komitee kokku kaks korda aastas. Koosolekud kutsuvad kokku komisjon.

Alalise komitee koosolekud võimaldavad komisjoni talitustel ja liikmesriikidel vahetada arvamusi kõigi direktiivi kohaldamise aspektide kohta.

Neil koosolekutel võib komitee esimehe või liikmesriigi algatusel tõstatada ükskõik milliseid direktiivi rakendamise seotud küsimusi.

Peale selle peab komisjon pidama alalise komiteega nõu teatud küsimustes, sealhulgas direktiiviga ettenähtud teabevahetuse jaoks praktikas kasutatava süsteemi valimisel.

Komitee avaldab arvamust komisjoni esitatud ettepanekute kohta, et piirata olemasolevaid või võimalikke kaubandustõkkeid: komitee võib näiteks paluda komisjonil soodustada liikmesriikide vahelist dialoogi, et liikmesriigid leiaksid subsidiaarsuse põhimõtet kohaldades omakeskis lahendused. Sellise dialoogi soodustamine on kooskõlas direktiivi (EL) 2015/1535 mõttelaadiga: püüda kõrvaldada tõkked nende tekkekohas, kasutades pigem ennetamist kui sunnivahendeid.

Komisjon esitab komiteele iga kahe aasta järel aruande, mille ta saadab Euroopa Parlamendile ning Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele direktiivi kohaldamise tulemuste kohta (vt artikkel 8).

Alaline komitee võib eraldi paluda komisjonil kindlaks määrata valdkonnad, kus on vaja ühtlustada liikmesriikide õigusakte, ja alustada tööd Euroopa tasandil (koostada direktiivi või määruse ettepaneku).

Komitee koostab loetelu muudest liikmesriikide ametiasutustest kui keskvalitsusasutused, kelle tehnilised eeskirjad kuuluvad direktiivi kohaldamisalasse, ja vaatab läbi neisse eeskirjadesse kavandatud muudatused.

Komitee on ka koht, kus arutada mitmesuguseid küsimusi alates tehnilistest probleemidest, mis on ette tulnud teabe vahetamisel elektronposti teel, kuni raskusteni, mis on tingitud direktiivi (EL) 2015/1535 kohase teatamise korra kattumisest muude liidu õigusaktidega ette nähtud teatamismenetlustega.

Alalise komitee koosolekute kõrval aitavad otsekontakte tehniliste eeskirjade eelnõude eest vastutavate liikmesriikide ametiasutuste esindajate ja komisjoni talituste esindajate vahel laiendada liikmesriikides korraldatavad koosolekud.

Need koosolekud annavad ka võimaluse luua kontakte liikmesriikides direktiivi (EL) 2015/1535 kohaldamise eest vastutavate kesksete üksuste esindajatega, et lahendada teatamise korra kohaldamisel esinevaid praktilisi probleeme ning leida lahendusi, mis võimaldavad lõpetada rikkumismenetlused, mille komisjon on algatanud seoses siseriiklike eeskirjade eelnõudest teatamata jätmisega, või vältida selliseid menetlusi.

V. PEATÜKK: DIREKTIIVI KOHALDAMINE

I. Aruanded ja statistika

Artikkel 8

Komisjon esitab iga kahe aasta järel Euroopa Parlamendile, nõukogule ning Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele aruande käesoleva direktiivi kohaldamise tulemuste kohta.

Komisjon avaldab saadud teatiste iga-aastase statistika Euroopa Liidu Teatajas.

Selles artiklis on sätestatud komisjoni kohustus tagada läbipaistev teave direktiivi (EL) 2015/1535 kohaldamise kohta nii Euroopa Liidu institutsioonidele ning liidu kodanike poliitilisi ja majanduslikke huve esindavatele organitele kui ka kodanikele.

Aruannetes, mille komisjon peab esitama Euroopa Parlamendile, nõukogule ning Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele, kirjeldatakse direktiivi toimimist vaatlusperioodil⁹⁶.

2003. aastal avaldati komisjoni aruanne Euroopa Parlamendile ja nõukogule, milles hinnati direktiivi 98/34/EÜ kohaldamist infoühiskonna teenuste valdkonnas,⁹⁷ et anda olukorrast ülevaade, kuna sellele sektorile oli direktiivi kohaldamisala laiendatud 1999. aasta augustis.

II. Direktiivile viitamine tehniliste eeskirjade vastuvõtmisel

Artikkel 9

Kui liikmesriigid tehnilised eeskirjad vastu võtavad, lisavad nad nende ametlikul avaldamisel nendesse või nende juurde viite käesolevale direktiivile. Sellise viitamise viisi näevad ette liikmesriigid.

Selles artiklis nõutakse, et liikmesriigid lisaksid vastuvõetud uute tehniliste eeskirjade avaldamisel eeskirjadesse või nende juurde viite direktiivile (EL) 2015/1535. Selle viite sõnastuse otsustavad liikmesriigid.

Ehkki see viide ei anna kindlat tagatist, et liikmesriik direktiivi järgib, võimaldab see vähemalt eeldada, et tehnilistest eeskirjadest on nõuetekohaselt teatatud.

See kohustus on väga tähtis eraisikute jaoks, kes saavad kasutada oma õigusi, kui tehnilised eeskirjad võetakse vastu ilma eelneva teatamiseta (vt VI peatükis osutatud kohtupraktika).

III. Ajakava ja kohaldamise meetodid

Direktiiv 83/189/EMÜ võeti vastu 28. märtsil 1983 ja see jõustus 31. märtsil 1984.

Seda muudeti esimest korda direktiiviga 88/182/EMÜ, mis jõustus 1. jaanuaril 1989. Teine muutmine, mis tehti direktiiviga 94/10/EÜ, jõustus 30. juunil 1995.

⁹⁶ Viited nendele kohtuotsustele on esitatud kasutatud kirjanduse I punktis.

⁹⁷ KOM(2003) 69 lõplik, 13.2.2003.

Seejärel kodifitseeriti kõnealune kord 22. juuni 1998. aasta direktiiviga 98/34/EÜ ning seda muudeti 20. juuli 1998. aasta direktiiviga 98/48/EÜ, peamiselt selleks, et laiendada selle kohaldamisala infoühiskonna teenustele. See laiendamine jõustus 5. augustil 1999.

Seejärel direktiiv 98/34/EÜ kodifitseeriti ja asendati 9. septembri 2015. aasta direktiiviga (EL) 2015/1535, mis jõustus 7. oktoobril 2015.

Nende direktiivide ülevõtmise viis jäeti – nii nagu kõigi teistegi direktiivide puhul – liikmesriikide otsustada vastavalt ELi toimimise lepingu artiklile 288, kus on sätestatud, et „[d]irektiiv on saavutatava tulemuse seisukohalt siduv iga liikmesriigi suhtes, kellele see on adresseeritud, kuid jätab vormi ja meetodite valiku selle riigi ametiasutustele“⁹⁸.

Direktiivi (EL) 2015/1535 iseloomustab asjaolu, et see sisaldab suurt arvu menetluseeskirju, mida liikmesriigid peavad rakendama.

VI PEATÜKK: ERAISIKUTE JA TÖÖSTUSHARU ESINDAJATE JUURDEPÄÄS TEABELE JA NENDE VÕIMALIK REAGEERIMINE

Kuigi direktiivi (EL) 2015/1535 rakendamine on eelkõige tehnilistest eeskirjadest teatamise korraga seotud asjaosaliste, st komisjoni ja liikmesriikide asi, pakub teave tehniliste eeskirjade eelnõude kohta arvestatavat huvi kõikidele liidu kodanikele.

Komisjon kutsub kõiki ettevõtjaid kui tõeliseid teatamise korrast kasu saajaid, sealhulgas mis tahes kategooriasse kuuluvaid infoühiskonna teenuste saajaid (ettevõtjad, spetsialistid, tarbijad jne), viima end piisavalt varajases etapis kurssi kõigi liikmesriikide koostatavate õigusaktide ja eeskirjade eelnõudega, et olla võimeline soovi korral

- valmistuma tulevaste siseriiklike tehniliste eeskirjade vastuvõtmiseks teistes liikmesriikides, kohandades oma toodangu täpselt vastavaks nendele eeskirjadele. Nii saavad tootjad ja teenusepakkujad nende eeskirjade kehtestamisel pakkuda kohe tooteid ja teenuseid, mis vastavad täielikult eeskirjades sätestatud nõuetele;
- avaldama arvamust muudatuste kohta, mis tuleb teha kavandatud tehnilistesse eeskirjadesse, kui need võivad põhjustada kaubandustõkkeid, et hõlbustada juurdepääsu toodetele ja infoühiskonna teenustele piiriülel tasandil. Ettevõtjad võivad esitada märkusi raskuste kohta, mis võivad tekkida nende valdkonnas eeskirjade kohaldamisel, kui eeskirjad vastu võetakse.

See on komisjoni talitustele hindamatu teave, sest neil puudub asjaomastes valdkondades võrdväärne praktiline kogemus.

Need märkused võib esitada otse TRISi kaudu (tehniliste normide teabesüsteem)⁹⁹ (vt allpool) või saata asjaomastele komisjoni talitustele või liikmesriikide ametiasutustele, kes vastutavad direktiivi (EL) 2015/1535 haldamise eest tehniliste eeskirjade valdkonnas. Komisjon ja

⁹⁸ Vastupidiselt määrusele, mis on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.

⁹⁹ <http://ec.europa.eu/growth/tools-databases/tris/et/>.

liikmesriigid võivad neid märkusi arvesse võtta asjaomase tehniliste eeskirjade eelnõu analüüsimisel ja eelnõust teatanud liikmesriigile märkuste või üksikasjaliku arvamuse koostamisel, et kõrvaldada eelnõus kindlaks tehtud proteksionistlikud elemendid.

Direktiiviga (EL) 2015/1535 Euroopa Liidu kodanikele ja ettevõtjatele antud võimaluste täielikuks ärakasutamiseks peaksid eraisikud ja ettevõtjad kasutama teabeallikaid, mis komisjon on muutnud kergesti juurdepääsetavaks.

1. Andmebaas TRIS

Direktiivi (EL) 2015/1535 põhjenduses 7 on öeldud järgmist: „Siseturu eesmärk on luua ettevõtjate konkurentsivõimet soosiv keskkond. Laialdasem teavitamine on üks võimalus, kuidas aidata ettevõtjatel paremini selle turu eeliseid kasutada. Seetõttu on vaja võimaldada ettevõtjatel [---] hinnata teiste liikmesriikide esitatud siseriiklike tehniliste eeskirjade mõju“.

Selleks et hõlbustada kodanike ja tööstuse juurdepääsu siseriiklikele tehnilistele eeskirjadele, on komisjon loonud kõiki edastatud eelnõusid (ja liikmesriikide vastu võetud lõplikke tekste) sisaldava ulatusliku andmebaasi nimega TRIS (tehniliste normide teabesüsteem),¹⁰⁰ mis on avalikkusele juurdepääsetav Euroopa veebisaidil.

Lisaks hästi välja töötatud otsingufunktsioonile, milles saab kasutada mitmesuguseid kriteeriume, nagu teatise number, riik, kuupäev, toode, märksõnad jne, mis võimaldavad üles leida siseriiklike tehniliste eeskirjade eelnõud ja juba vastu võetud eeskirjad, saab iga huvitatud isik kasutada TRISi veebisaidi vahendusel automaatset teavitamise süsteemi. Tuleb vaid end registreerida ja valida üks või mitu teavituste kategooriat. Registreeritud kasutajale saadetakse automaatselt e-kiri, kui andmebaasi on lisatud tema valitud kategooriasse kuuluv uus eelnõu.

2. Sidusrühmade esildised

Kodanikku või tööstuse esindajat, kes leiab, et läbivaadatav eelnõu tekitab tulevikus siseturul probleeme / tõenäoliselt takistaks kaubandussuhteid Euroopa Liidus, kutsutakse üles oma murest teada andma ja edastama oma märkused elektron- või tavaposti teel kas komisjonile või konkreetses liikmesriigis eelnõu eest vastutavale asutusele.

Esildisi, milles sidusrühmad teavitavad komisjoni oma seisukohast tehniliste eeskirjade eelnõude kohta, hinnatakse kõrgelt ja peetakse väga kasulikuks, sest need võivad aidata kujundada siseriikliku õigusakti eelnõust terviklikuma arusaama.

Selleks et tagada direktiivi põhjenduses 7 sätestatud põhimõtete rakendamine, on komisjoni talitused loonud TRISi andmebaasis IT-funktsiooni, mis võimaldab sidusrühmadel esitada märkusi ükskõik millises ELi ametlikus keeles ükskõik millise teatise kohta otse TRISi kaudu.

Funktsiooni „Esildised“ leiab TRISi andmebaasist aadressilt

<http://ec.europa.eu/growth/tools-databases/tris/et/>

See funktsioon võimaldab esitada esildisi iga teatise kohta, mille puhul ooteaeg veel kestab. Esildised võib esitada TRISis nii, et need on avalikkusele nähtavad, või konfidentsiaalsena. Viimasel juhul on esildisest teadlikud vaid komisjoni talitused.

¹⁰⁰ <http://ec.europa.eu/growth/tools-databases/tris/et/>.

Kohe kui sidusrühm on esildise õigel kujul ja nõutavas vormingus üles laadinud, kinnitab menetluse haldamise eest vastutav komisjoni talitus TRISi andmebaasi funktsiooni kaudu esildise kättesaamist. Esildis edastatakse viivitamata asjassepuutuvate ELi õigusaktide eest vastutavatele komisjoni talitustele.

Selleks et esildist arvesse võetaks, tuleb see esitada ooteajal võimalikult vara.

Sidusrühmade seisukohad ei ole siiski komisjonile siduvad otsustamisel selle üle, kas konkreetse teatise peale reageerida või mitte või mil viisil ja mis alustel seda teha. Eri sidusrühmad võivad esitada konkreetse teatise kohta erinevaid (ja isegi omavahel vastuolus olevaid) seisukohti. Sellega seoses on oluline rõhutada, et komisjon teeb ametlikke otsuseid sõltumatult, rangelt kooskõlas liidu õiguse ja Euroopa Liidu Kohtu praktikaga, lähtudes enda käsutuses olevast teabest ja järgides komisjonisisest otsuste tegemise korda.

Komisjon ei vasta huvitatud isikute esildistele, võttes arvesse ranget ajakava ja asjaolu, et ta saab aastas sadu siseriiklike tehniliste eeskirjade eelnõude teatiseid ja tuhandeid seonduvaid sidusrühmade esildisi¹⁰¹.

3. Riiklikud kontaktpunktid

Huvitatud isikud võivad tehniliste eeskirjade eelnõule reageerimiseks saata oma esildise ka liikmesriigi kesksele üksusele (loetletud TRISi veebisaidil¹⁰²), kes vastutab komisjonile siseriiklike tehniliste eeskirjade eelnõudest teatamise eest.

4. Juurdepääs dokumentidele

Eelnõust teatanud liikmesriigi ja komisjoni / teiste liikmesriikide vaheline dialoog ei ole avalik. TRISi andmebaasis on märgitud, kas komisjon või liikmesriigid on saatnud märkused või üksikasjaliku arvamuse, kuid nende sisuga ei ole võimalik veebis tutvuda.

Alates Euroopa Liidu Kohtu 7. septembri 2017. aasta otsusest¹⁰³ tuleks direktiivi (EL) 2015/1535 alusel toimuv teabevahetus määruse (EÜ) nr 1049/2001¹⁰⁴ kohaselt taotluse korral siiski avalikustada, isegi ooteajal. Sellest läbipaistvuse põhimõttest tehakse erandeid:

– kui kohaldatakse üht määruses (EÜ) nr 1049/2001 sätestatud erandit ning

– kui konkreetse juhtumi asjaolusid arvestades kahjustaks juurdepääs üksikasjalikule arvamusele konkreetselt ja tegelikult eesmärki hoida ära liidu õigusega vastuolus olevate tehniliste eeskirjade vastuvõtmine.

¹⁰¹ Otsus juhtumi 2204/2018/TE kohta, mis käsitleb seda, kuidas Euroopa Komisjon tegeles ELi ühtse turu läbipaistvuse direktiiviga loodud teatamise korra alusel esitatud märkustega.

¹⁰² <https://ec.europa.eu/growth/tools-databases/tris/et/contact/contact-point>.

¹⁰³ Kohtuotsus, Prantsusmaa vs. Schlyter, C-331/15 P, ECLI:EU:C:2017:639.

¹⁰⁴ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. mai 2001. aasta määrus (EÜ) nr 1049/2001 üldsuse juurdepääsu kohta Euroopa Parlamendi, nõukogu ja komisjoni dokumentidele (EÜT L 145, 31.5.2001, lk 43).

Kui komisjonile laekub taotlus saada juurdepääs liikmesriigist pärit dokumendile, konsulteerib komisjon asjaomase dokumendi koostanud liikmesriigi ametiasutusega ja dokument avalikustatakse üksnes teabe andmiseks.

5. Tehniliste eeskirjade kohaldamatus, kui neist on jäetud teatamata

Eespool nimetatud teabeallikad võimaldavad eraisikutel ja muudel huvitatud isikutel olla kursis esitatud teatistega ning veenduda selles, et tehnilistest eeskirjadest, mida nad on kohustatud järgima, on tõepoolest teatatud. Kui seda ei ole tehtud, saavad nad kasutada liikmesriikide kohtutes oma õigusi, viidates Euroopa Liidu Kohtu praktikale.

Euroopa Kohtu eelotsusemenetluses tehtud otsused CIA Security kohtuasjas ja Unileveri kohtuasjas on peamised vahendid eraisikute kaitsmisel, kui liikmesriik on jätnud oma direktiivist (EL) 2015/1535 tulenevad kohustused täitmata¹⁰⁵.

Neis kohtuotsustes on kirjeldatud tagajärgi, milleni viib tehniliste eeskirjade vastuvõtmine, eirates direktiiviga (EL) 2015/1535 sätestatud kohustusi: eraisikud võivad tugineda liikmesriigi kohtus direktiivi artiklitele 5 ja 6; kohus peab keelduma kohaldamast siseriiklikke tehnilisi eeskirju, millest ei ole direktiivi kohaselt teatatud või millest on teatatud, kuid mis on vastu võetud enne direktiivis sätestatud ooteaja lõppu.

Eraisikutel ja ettevõtjatel on võimalus veenduda, et komisjon ja teised liikmesriigid on kõik liikmesriigi vastu võetud tehnilised eeskirjad enne nende vastuvõtmist läbi vaadanud (v.a direktiivis nimetatud erandite korral). Kui seda ei ole tehtud, võib näiteks ettevõtja – juhul kui ametiasutus süüdistab teda eeskirja mittejärgimises – osutada asjaomase eeskirja kohaldamatusele. Siseriikliku kohtumenetluse algatamisel selles asjas peab kohus eeskirja kohaldamise küsimuse kõrvale jätma ning ei saa seega käsitleda asjaomast eeskirja eeskirjana, mida ei ole järgitud.

Alates 1996. aastast on Euroopa Kohus neid otsuseid korduvalt kinnitanud, kui liikmesriikide kohtud on taotlenud eelotsust¹⁰⁶.

Kiites heaks põhimõtte, mille kohaselt siseriiklikud tehnilised eeskirjad, millest ei ole teatatud, ei ole kolmandate isikute suhtes kohaldatavad, toetatakse seisukohta, mille komisjon võttis vastu juba 1986. aastal,¹⁰⁷ ning aidatakse edendada eraisikute ja ettevõtjate huvide kaitset selles küsimuses.

Mis puutub sellise heakskiidu ulatusse, siis kuigi direktiivi (EL) 2015/1535 artikli 5 lõikes 1 nõutakse kogu tehnilisi eeskirju sisaldava õigusakti eelnõu edastamist komisjonile, ei laiene selle

¹⁰⁵ Kohtuotsus, 30. aprill 1996, CIA Security, C-194/94, ECLI:EU:C:1996:172; ja kohtuotsus, 26. september 2000, Unilever, C-443/98, ECLI:EU:C:2000:496.

¹⁰⁶ Kohtuotsus, Lemmens, C-226/97, ECLI:EU:C:1998:296; kohtuotsus, Beca Engineering, C-285/15, ECLI:EU:C:2016:295; kohtuotsus, Ince, C-336/14, ECLI:EU:C:2016:72; kohtuotsus, UNIC ja Uni.co.pel, C-95/14, ECLI:EU:C:2015:492; kohtuotsus, VG Media, C-299/17, ECLI:EU:C:2019:716, jne.

¹⁰⁷ Komisjoni teatis (86/C 245/05), mis käsitleb direktiivi 83/189/EMÜ teatavate sätete täitmatajätmist (EÜT C 245, 1.10.1986, lk 4).

kohustuse rikkumisest tingitud kohaldamatus kõigile asjaomase õigusakti sätetele, vaid puudutab ainult selles sisalduvaid tehnilisi eeskirju¹⁰⁸.

On oluline rõhutada, et komisjon ei ole pädev kuulutama liikmesriigi õigusakti kohaldamatuks direktiivi (EL) 2015/1535 rikkumise tõttu. Nagu eespool märgitud, kuulub see õigus liikmesriikide kohtutele.

¹⁰⁸ Kohtuotsus, Ince, C-336/14, ECLI:EU:C:2016:72, punkt 68; ja kohtuotsus, Município de Palmela, C-144/16, ECLI:EU:C:2017:76, punktid 37 ja 38.

KOKKUVÕTE

Komisjon on rohkem kui 30 aasta jooksul vaadanud läbi ligikaudu 20 000 siseriiklike meetmete eelnõud ning selle aja jooksul omandatud teatamiskorra rakendamist puudutavatest kogemustest on selge, et uute kaubandustõkete ärahoidmisel on tehtud märkimisväärseid edusamme ning samal ajal on vähendatud koormavaid õiguslikke, majanduslikke ja halduskulusid. Ses suhtes võib teatamise korda pidada parema õigusloome eelkäijaks, sest see on osutunud tõhusaks tööstuspoliitika ja konkurentsivõime vahendiks, mis on loonud mitmesuguseid kanaleid peamiste sidusrühmade vaheliseks teabevahetuseks. Seega on tegemist regulatiivse läbipaistvuse ja halduskoostöö mudeliga, mille kohaldamisala võidakse veelgi laiendada, et tuua sarnast kasu teisteski sektorites.

Kuigi tundub, et siseturu väljakujundamine 1993. aastal ei vähendanud liikmesriikide vajadust jõustada tooteid käsitlevaid üksikasjalikke õigusakte, on liikmesriigid saanud aegamisi teadlikuks siseturu eeskirjadest, Cassis de Dijoni pretsedendist tulenevast vastastikuse tunnustamise põhimõttest ning läbipaistvuse ja koostöö põhimõttest ning juhitud neist nüüd oma tehniliste eeskirjade valdkonnas elluviidavas tegevuses. Samamoodi on sellel mehhanismil olnud infoühiskonna teenuste valdkonnas oluline roll liikmesriikide ametiasutuste harimisel, eriti seoses vajadusega teha õiguslikult selgelt vahet ettevõtjatel, kes tegutsevad asutamisvabaduse alusel, ja ettevõtjatel, kes soovivad vaid osutada piiriüleseid teenuseid.

Seda on näha muu hulgas sellest, et teatavate siseriiklike õigusaktide eelnõudes on teatamise etapis lisatud vastastikuse tunnustamise klausel, et liikmesriigid on näidanud üles head tahet edastatud eelnõudes komisjoni või teiste liikmesriikide avastatud vigade parandamisel ning et tehniliste eeskirjade eelnõudest teatamise kohustust on täidetud üha sagedamini.

Enamikul juhtudel, kui komisjon reageeris, et viia siseriiklike eeskirjade eelnõu vastavusse liidu õigusega, olid liikmesriigid nõus tegema vajalikud muudatused ja oma õigusakti kooskõlastama, millega hoiti ära koormavate rikkumismenetluste algatamine komisjoni poolt. Liikmesriikide vahelise koostöö ja arutelu edenemist teatamise korra rakendamisel tõendab näiteks asjaolu, et aastatel 2016–2018 vahetasid liikmesriigid 160 üksikasjalikku arvamust.

See edasimineku Euroopa lõimimises, mis hõlbustab kaubavahetuse jätkumist ja kasvu, on komisjoni ja liikmesriikide ühiste pingutuste vili. Tegutsedes üheskoos eesmärgiga ära hoida uute tehniliste kaubandustõkete teke, vähendatakse vajadust ELi tasandi õigusaktide järele ning parandatakse samal ajal liikmesriigi tasandil vastu võetavate tehniliste eeskirjade kvaliteeti. Ühtse turu läbipaistvuse direktiiv (direktiiv (EL) 2015/1535) on ELi kaubandustõkete vastu võitlemise poliitika peamine vahend, mis on teinud selle võimalikuks.

Edule vaatamata on direktiiviga (EL) 2015/1535 kehtestatud korda võimalik veelgi täiustada. Selleks on vaja selgelt kindlaks määrata aspektid, mis vajavad parandamist.

Mis puudutab tehniliste eeskirjade ja infoühiskonna teenuste suhtes kohaldatavat teatamise korda, siis kogemused on näidanud, et mõnel juhul jätvad liikmesriigid oma eelnõust teatamata, rikkudes sellega direktiivi sätteid, või nad kohaldavad mõnda direktiivi sätet valesti, sest eelnõude koostamise eest vastutavate asutuste teadmised asjaomasest korrast ei ole piisavad. Komisjon kavatab jätkata selles valdkonnas oma teavitustegevust, eelkõige parandades dialoogi liikmesriikide ametiasutustega.

Seda juba tehakse iga-aastastel külaskäikudel liikmesriikidesse, kus komisjon saab tutvustada liikmesriikide ametnikele ja ettevõtjatele ühtse turu läbipaistvuse direktiiviga seotud võimalusi ja kohustusi.

Kuigi veebipõhine andmebaas TRIS on kaasa toonud läbimurde läbipaistvuse ja vastutuse valdkonnas, on veel arenguruumi. Konkreetsemalt tuleb seda teabesüsteemi tehniliselt uuendada, et see vastaks tänapäevaste digivahendite vajadustele ja võimalustele.

Lõpetuseks hindab komisjon kõrgelt sidusrühmade suurenenud osalemist meetmete eelnõude läbivaatamises. Mitmed Euroopa sidusrühmad on seadusandluse osas väga valvsad ning kaitsevad aktiivselt oma õigustatud huve, teatades komisjonile või liikmesriikide ametiasutustele eelnõudest, mis vastuvõtmise korral tekitaksid tehnilisi tõkkeid. Parandada saaks üksikute ettevõtjate ning eelkõige väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate osalemist, mis on sageli tagasihoidlikum. Nad ei tohiks kõhelda teabe hankimisel ja arvamuse avaldamisel, isegi konfidentsiaalselt, kui nad leiavad, et tehnilised eeskirjad, mida koostatakse liikmesriikides, mille turul nad osalevad, võivad kahjustada sellisel kujul vastuvõtmise korral nende huve.

Komisjon on astunud olulisi samme, et hõlbustada tööstuse osalemist. Eelnõud, millest on teatatud, tõlgitakse põhimõtteliselt kõikidesse ELi ametlikesse keeltesse ning tehakse seejärel Euroopa veebisaidil TRISi andmebaasi vahendusel avalikkusele tasuta kättesaadavaks. Peale selle on komisjon loonud automaatse teavitamise süsteemi, millega huvitatud isikutel on võimalik liituda. See süsteem võimaldab TRISil teavitada ettevõtjaid e-posti teel automaatselt, kui valitud tootekategooriasse või infoühiskonna teenuste kategooriasse laekub uus edastatud eelnõu. Komisjon on loonud ka mehhanismi, mis võimaldab sidusrühmadel otse TRISi kaudu avalikkusele nähtavana või konfidentsiaalsena üles laadida oma seisukohad edastatud eelnõude kohta.

Ka lõplikud tekstid tõlgitakse ja laaditakse üles veebipõhisesse TRISi andmebaasi. Sellega tagatakse vastutus ja läbipaistvus, sest kõik sidusrühmad saavad hõlpsasti kontrollida, kas nende esildis mõjutas versiooni, mis vastu võeti.

Nagu näha, on teatamise korra ja TRISi täiustamine pidev töö. 1983. aastal alguse saanud ühenduse tava kohaselt kutsume teid üles aitama kaasa ühtse turu läbipaistvuse direktiivi asjakohasuse säilimisele ning andma teada võimalustest, kuidas selle direktiiviga ette nähtud korda täiustada. Lõppude lõpuks saab vaid nii teha muudatusi, mis tulevad kasuks liikmesriikidele, ELi kodanikele ja Euroopa ettevõtjatele.

VALITUD KIRJANDUS

I. ARTIKLID

Common Market Law Review

Case C-194/94, CIA Security International SA v. Signalson SA and Securitel SPRL, Piet Jan SLOT, nr 33: 1035–1050, 1996.

Case C-390/99, Canal Satélite Digital, Case C-159/00, Sapod Audic v. Eco-Emballages, with annotation by M. Dougan, Michael DOUGAN, Vol. 40, nr 1, veebruar 2003, lk 193–218.

Revue du Marché Commun

Les Articles 30 et suivants CEE et les procédures de contrôle prévues par la Directive 83/189/CEE, Sabine LECRENIER, nr 283, jaanuar 1985, Editions Techniques et Economiques, Pariis.

Vers l'Achèvement du Marché Intérieur: l'Evolution des Procédures de contrôle prévues par la Directive 83/189/CEE depuis quatre ans, Sabine LECRENIER, nr 315, märts 1988, Editions Techniques et Economiques, Pariis.

Revue du marché unique européen

La 'certification', la reconnaissance mutuelle et le marché unique, Jacques McMILLAN, nr 2-1991, Editions Clément Juglar, Pariis.

La procédure de contrôle des réglementations techniques prévue par la nouvelle directive 83/189/CEE, Joachim FRONIA ja Giuseppe CASELLA, nr 2-1995, Editions Clément Juglar, Pariis.

Le mécanisme de transparence réglementaire en matière de services de la société de l'information instauré par la directive 98/48/CE, Salvatore D'ACUNTO, nr 4-1998, Editions Clément Juglar, Pariis.

Journal des Tribunaux – droit européen

Le contrôle des règles techniques des Etats et la sauvegarde des droits des particuliers, Sabine LECRENIER, nr 35, jaanuar 1997, Editions Larcier, Brüssel.

Revue du droit de l'Union européenne

Les dérogations nationales à l'harmonisation du marché intérieur: Examen au regard de l'article 114, paragraphes 4-7 TFUE, Nicolas SADELEER, Issue 2, 2013, lk 233–266.

La politique de prévention des obstacles aux échanges de marchandises et de services de la société de l'information. Les vingt-cinq ans d'un instrument révolutionnaire: la directive 98/34/CE (ex-83/189/CEE), Florent HERLITZ, nr 3/2008, Editions Clément Juglar, Pariis.

La directive 98/48 prévoyant un mécanisme de transparence réglementaire pour les services de la société de l'information: un premier bilan après 12 mois de fonctionnement, Salvatore D'ACUNTO, nr 3/2000, Editions Clément Juglar, Paris.

Revue Europe

Normes techniques, Sébastien ROSET, Europe, nr 4, avril 2017, lk 22–23.

Notion de « règle technique » et obligation de notification, Sébastien ROSET, Europe, nr 10, oktober 2014, lk 30.

Notion de « règle technique », Sébastien ROSET, Europe, nr 10, oktober 2012, lk 30.

Obligation de notifier les règles techniques, Laurence IDOT, Europe, nr 9, januar 2008, lk 17.

Eco Emballages devant la Cour de justice. Le système français de gestion des déchets d'emballage, la transparence réglementaire et la libre circulation des marchandises, Patrick THIEFFRY, Europe, nr 10, august/september 2002, lk 5–7.

L'application concrète du principe de transparence dans la sphère des services de la société de l'information, Rodolphe MUÑOZ, nr 12, detsember 2001, Editions du Juris-Classeur, Paris, lk 3–6.

European Business Law Review

Non-Harmonized technical Regulations and the Free Movement of Goods, Karsten Engsig SØRENSEN, EBLR, Vol. 23, nr 2, april 2012, lk 163–212.

CEPS Policy Brief

Pre-empting Technical Barriers in the Single Market, Anabela CORREIA ja Jacques PELKMANS, nr 277, 11. juuli 2012.

Computer Law & Security Review

Information Society Services: what are they and how relevant is the definition?, Justin HARRINGTON, Volume 30, Issue 3, mai 2001, lk 174–181.

Quo vadis information society? Notification of draft rules –services in the EU, P.P POLANSKI, Volume 30, Issue 6, detsember 2014, lk 661–669.

Journal of European Consumer and Market Law

Why Uber is an information society service, Martien Y. SCHAUB, Journal of European Consumer and Market Law 2018, lk 109–115.

Gaceta Jurídica de la C.E.

El control de los Reglamentos Técnicos de los Estados y la Salvaguardia de los Derechos de los Particulares, Sabine LECRENIER, GJ 1997, D-28.

Gaceta jurídica de la Unión Europea y de la competencia

Inaplicabilidad por los jueces nacionales de las reglamentaciones técnicas no notificadas a la Comisión Europea: la sentencia Lemmens del TJCE, Luis GONZÁLEZ VAQUÉ, r 201, juuni/juuli 1999, Madrid, lk 45–50.

Unión Europea Aranzadi

La sentencia „Lindberg“: el TJCE confirma y precisa su jurisprudencia relativa al procedimiento de información en materia de reglamentaciones técnicas (Directivas 83/189/CEE y 98/34/CE), Isabel SEGURA RODA, 2005, nr 11, lk 23–33.

Diritto comunitario e degli scambi internazionali

Direttiva n. 98/48/CE: qualche novità in materia di libera circolazione dei servizi, Salvatore D'ACUNTO, nr 2-1999, Editoriale scientifica, Milano-Parma-Napoli.

Diritto pubblico comparato ed europeo

Imballaggi, regole tecniche e misure ad effetto equivalente: la Corte chiarisce il concetto di „regola tecnica“, gli obblighi derivanti e gli effetti sulle normative nazionali, Gianluca BELLOMO, 2002, lk 1837–1842.

Giustizia civile

Sull'interpretazione funzionale degli obblighi di comunicazione di regole tecniche, Lorenzo PRUDENZANO, 2010, nr I, lk 2108–2115.

SEW Tijdschrift voor Europees en economisch recht

Notificaties onder Richtlijn 98/34: preventieve controle op het vrije verkeer van goederen: stand van zaken 2003, J. GOOSSEN, Vol. 51, nr 3, märts 2003, lk 94–102.

Europarecht

Rechtsfolgen des Erlasses technischer Vorschriften ohne vorherige Mitteilung an die Kommission gemäß Art. 8 Richtlinie 98/34/EG – Anmerkung zum Urteil des EuGH vom 11.06.2015, Rs. C-98/14, Berlington, Julia EDER, Heft 6, 2015, lk 746–762.

Ecolex

Transparenzgrundsatz im Glücksspielrecht, Cornelia LANSER, 2016, lk 644–645.

Europäische Zeitschrift für Wirtschaftsrecht

Verfahrensrecht: Beförderungstätigkeit von Uber Popstrafrechtliche Sanktionen der Mitgliedstaaten ohne Mitteilung an EU möglich, Carsten KÖNIG, 2018, lk 380–381.

II. EUROOPA KOMISJONI VÄLJAANDED

Käsiraamat tehnilistest standarditest ja eeskirjadest teatamise korra toimimise kohta, 28. märtsi 1983. aasta direktiiv 83/189/EMÜ, 22. märtsi 1988. aasta direktiiv 88/182/EMÜ, 23. märtsi 1994. aasta direktiiv 94/10/EÜ, dokument 94/94, 8. juuni 1995 – III peadirektoraat (tööstus).

Komisjoni teatis (86/C 245/05), mis käsitleb nõukogu 28. märtsi 1983. aasta direktiivi 83/189/EMÜ (millega nähakse ette tehnilistest standarditest ja eeskirjadest teatamise kord) teatavate sätete täitmatajätmist (EÜT C 245, 1.10.1986, lk 4).

Komisjoni aruanne direktiivi 83/189/EMÜ toimimise kohta aastatel 1984, 1985, 1986 ja 1987, KOM(88) 722 lõplik.

Komisjoni aruanne direktiivi 83/189/EMÜ toimimise kohta aastatel 1988 ja 1989, KOM(91) 108 lõplik.

Komisjoni aruanne direktiivi 83/189/EMÜ toimimise kohta aastatel 1990 ja 1991, KOM(92) 565 lõplik.

Komisjoni aruanne direktiivi 83/189/EMÜ toimimise kohta aastatel 1992, 1993 ja 1994, KOM(96) 286 lõplik.

Komisjoni aruanne direktiivi 98/34/EÜ toimimise kohta aastatel 1995–1998, KOM(2000) 429 lõplik.

Komisjoni aruanne direktiivi 98/34/EÜ hindamise kohta infoühiskonna teenuste valdkonnas, KOM(2003) 69 lõplik.

Komisjoni aruanne direktiivi 98/34/EÜ toimimise kohta aastatel 1999–2001, KOM(2003) 200 lõplik.

Komisjoni aruanne direktiivi 98/34/EÜ toimimise kohta aastatel 2002–2005, KOM(2007) 125 lõplik.

Komisjoni aruanne direktiivi 98/34/EÜ toimimise kohta ajavahemikus 2006–2008, KOM(2009) 690 lõplik.

Komisjoni aruanne direktiivi 98/34/EÜ toimimise kohta aastatel 2009–2010, KOM(2011) 853 lõplik.

Komisjoni aruanne direktiivi 98/34/EÜ toimimise kohta aastatel 2011–2013, COM(2015) 338 final.

Komisjoni aruanne direktiivi (EL) 2015/1535 kohaldamise kohta aastatel 2014–2015, COM(2017) 788 final.

Komisjoni teatis nõukogule „Terviklik lähenemine sertifitseerimisele ja katsetamisele – tööstustoodete kvaliteedimeetmed“, KOM(89) 209 lõplik (EÜT C 267, 19.10.1989, lk 3).

Komisjoni 30. oktoobri 1995. aasta teatis nõukogule ja Euroopa Parlamendile standardimise ulatuslikuma kasutamise kohta ühenduse poliitikas, KOM(95) 412 lõplik.

Komisjoni 24. juuni 1996. aasta teatis nõukogule ja Euroopa Parlamendile „Standardimine ja globaalne infoühiskond: Euroopa lähenemisviis“, KOM(96) 359 lõplik.

Komisjoni 24. juuli 1996. aasta teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule ning majandus- ja sotsiaalkomiteele, mis käsitleb regulatiivset läbipaistvust siseturul infoühiskonna teenuste osas ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu ettepanekut võtta vastu direktiiv, millega muudetakse kolmandat korda direktiivi 83/189/EMÜ, millega nähakse ette tehnilistest standarditest ja eeskirjadest teatamise kord, KOM(96) 392 lõplik (EÜT C 307, 16.10.1996).

Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile ja nõukogule „Ühisturu tegevuskava eelnõu“, KOM(97) 184 lõplik.

Komisjoni talituste 28. veebruari 1995. aasta dokument „Toodete suhtes siseturul kohaldatavad riigisisised eeskirjad – muret tekitav olukord“, III/2185 lõplik.

Komisjoni 29. detsembri 2000. aasta teatis nõukogule ja Euroopa Parlamendile „Siseturu strateegia teenuste jaoks“, KOM(2000) 888 lõplik.

Komisjoni 30. juuli 2002. aasta teatis nõukogule ja Euroopa Parlamendile teenuste siseturu olukorra kohta, KOM(2002) 441 lõplik.

Käsiraamat, mis käsitleb direktiivi 98/48/EÜ, millega seatakse sisse infoühiskonna teenuste eeskirjade läbipaistvuse mehhanism, dokument S-42/98 – EN (def.) – III peadirektoraat (tööstus) ja XV peadirektoraat (siseturg ja finantsteenused).

Komisjoni 20. aprilli 2004. aasta teatis „Struktuurimuutuse edendamine: tööstuspoliitika laienuvad Euroopa jaoks“, KOM(2004) 274 lõplik.

2. veebruari 2005. aasta teatis kevadisele Euroopa Ülemkogule „Koostöö majanduskasvu ja töökohtade nimel – Lissaboni strateegia uus algus – Teatis president Barrosolt kokkuleppel asepresident Verheugeniga“, KOM(2005) 24 lõplik.

Komisjoni 28. oktoobri 2015. aasta teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „Ühtse turu täiustamine: rohkem võimalusi inimestele ja ettevõtetele“, COM(2015) 550 final.

Komisjoni 19. detsembri 2017. aasta teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule ning Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele „Kaupade pakett: usalduse tugevdamine ühtse turu vastu“, COM(2017) 787 final.

Komisjoni talituste 2015. aasta töödokument, mis on lisatud dokumendile „Komisjoni aruanne Euroopa Parlamendile, nõukogule ning Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele. Direktiivi 98/34/EÜ toimimine aastatel 2011–2013“.

Komisjoni talituste 2017. aasta töödokument, mis on lisatud dokumendile „Komisjoni aruanne Euroopa Parlamendile, nõukogule ning Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele direktiivi (EL) 2015/1535 kohaldamise kohta aastatel 2014–2015“, siseturu, tööstuse, ettevõtluse ja VKEd peadirektoraat.

III. EUROOPA KOHTU OTSUSED

- Kohtuotsus, 2. august 1993, komisjon vs. Itaalia, C-139/92, ECLI:EU:C:1993:346.
- Kohtuotsus, 1. juuni 1994, komisjon vs. Saksamaa, C-317/92, ECLI:EU:C:1994:212.
- Kohtuotsus, 14. juuli 1994, komisjon vs. Madalmaad, C-52/93, ECLI:EU:C:1994:301.
- Kohtuotsus, 14. juuli 1994, komisjon vs. Madalmaad, C-61/93, ECLI:EU:C:1994:302.
- Kohtuotsus, 11. jaanuar 1996. a., komisjon vs. Madalmaad, C-273/94, ECLI:EU:C:1996:4.
- Kohtuotsus, 30. aprill 1996, CIA Security, C-194/94, ECLI:EU:C:1996:172.
- Kohtuotsus, 17. september 1996, komisjon vs. Itaalia, C-289/94, ECLI:EU:C:1996:330.
- Kohtuotsus, 20. märts 1997, Bic-Benelux, C-13/96, ECLI:EU:C:1997:173.
- Kohtuotsus, 16. september 1997, komisjon vs. Itaalia, C-279/94, ECLI:EU:C:1997:396.
- Kohtuotsus, 7. mai 1998, komisjon vs. Belgia, C-145/97, ECLI:EU:C:1998:212.
- Kohtuotsus, 16. juuni 1998, Lemmens, C-226/97, ECLI:EU:C:1998:296.
- Kohtuotsus, 11. mai 1999, Albers, C-425/97 kuni C-427/97, ECLI:EU:C:1999:243.
- Kohtuotsus, 3. juuni 1999, Colim, C-33/97, ECLI:EU:C:1999:274.
- Kohtuotsus, 13. september 2000, komisjon vs. Madalmaad, C-341/97, **ECLI:EU:C:2000:434**.
- Kohtuotsus, 26. september 2000, Unilever, C-443/98, ECLI:EU:C:2000:496.
- Kohtuotsus, 12. oktoober 2000, Snellers, C-314/98, ECLI:EU:C:2000:557.
- Kohtuotsus, 16. november 2000, Donkersteeg, C-37/99, ECLI:EU:C:2000:636.
- Kohtuotsus, 15. veebruar 2001, komisjon vs. Prantsusmaa, C-230/99, ECLI:EU:C:2001:100.
- Kohtuotsus, 8. märts 2001, Van der Burg, C-278/99, ECLI:EU:C:2001:143.
- Kohtuotsus, 22. jaanuar 2002, Canal Satélite Digital, C-390/99, ECLI:EU:C:2002:34.
- Kohtuotsus, 6. juuni 2002, Sapod Audic, C-159/00, ECLI:EU:C:2002:343.
- Kohtuotsus, 21. aprill 2005, Lindberg, C-267/03, ECLI:EU:C:2005:246.
- Kohtuotsus, 2. juuni 2005, Mediakabel, C-89/04, ECLI:EU:C:2005:348.
- Kohtuotsus, 8. september 2005, komisjon vs. Portugal, C-500/03, ECLI:EU:C:2005:515.
- Kohtuotsus, 8. september 2005, Lidl Italia, C-303/04, ECLI:EU:C:2005:528.

Kohtuotsus, 26. oktoober 2006, komisjon vs. Kreeka, C-65/05, ECLI:EU:C:2006:673.

Kohtuotsus, 8. november 2007, Schwibbert, C-20/05, ECLI:EU:C:2007:652.

Kohtuotsus, 4. juuni 2009. a., komisjon vs. Kreeka, C-109/08, ECLI:EU:C:2009:346.

Kohtuotsus, 15. aprill 2010, Sandström, C-433/05, ECLI:EU:C:2010:184.

Kohtuotsus, 14. aprill 2011, Vlaamse Dierenartsenvereniging VZW ja Janssens, liidetud kohtuasjad C-42/10, C-45/10 ja C-57/10, ECLI:EU:C:2011:253.

Kohtuotsus, 19. juuli 2012, Fortuna jt, C-213/11 ja C-217/11, ECLI:EU:C:2012:495.

Kohtuotsus, 31. jaanuar 2013, Belgische Petroleum Unie jt, C-26/11, ECLI:EU:C:2013:44.

Kohtuotsus, 10. juuli 2014, Ivansson jt, C-307/13, ECLI:EU:C:2014:2058.

Kohtuotsus, 11. juuni 2015, Berlington Hungary jt, C-98/14, ECLI:EU:C:2015:386.

Kohtuotsus, 16. juuli 2015, UNIC ja Uni.co.pel, C-95/14, ECLI:EU:C:2015:492.

Kohtuotsus, 15. oktoober 2015, Balázs, C-251/14, ECLI:EU:C:2015:687.

Kohtuotsus, 2. veebruar 2016, Ince, C-336/14, ECLI:EU:C:2016:72.

Kohtuotsus, 21. aprill 2016, Beca Engineering, C-285/15, ECLI:EU:C:2016:295.

Kohtuotsus, 13. oktoober 2016, M. ja S., C-303/15, ECLI:EU:C:2016:771.

Kohtuotsus, 27. oktoober 2016, James Elliott Construction, C-613/14, ECLI:EU:C:2016:821.

Kohtuotsus, 1. veebruar 2017, Município de Palmela, C-144/16, ECLI:EU:C:2017:76.

Kohtuotsus, 7. september 2017, Schlyter, C-331/15 P, ECLI:EU:C:2017:639.

Kohtuotsus, 20. detsember 2017, Falbert jt, C-255/16, ECLI:EU:C:2017:983.

Kohtuotsus, 20. detsember 2017, Asociación Profesional Elite Taxi, C-434/15, ECLI:EU:C:2017:981.

Kohtuotsus, 10. aprill 2018, Uber France, C-320/16, ECLI:EU:C:2018:221.

Kohtuotsus, 26. september 2018, Van Gennip jt, C-137/17, ECLI:EU:C:2018:771.

Kohtuotsus, 10. aprill 2019, Saksamaa vs. Komisjon, T-229/17, ECLI:EU:T:2019:236.

Kohtuotsus, 12. september 2019, VG Media, C-299/17, ECLI:EU:C:2019:716.

Kohtuotsus, 19. detsember 2019, Airbnb Ireland, C-390/18, ECLI:EU:C:2019:1112.

Kohtuotsus, 28. mai 2020, ECO-WIND Construction, C-727/17, ECLI:EU:C:2020:393.

Kohtuotsus, 8. oktoober 2020, Admiral Sportwetten jt, C-711/19, ECLI:EU:C:2020:812.

Kohtuotsus, 22. oktoober 2020, Sportingbet ja Internet Opportunity Entertainment, C-275/19, ECLI:EU:C:2020:856.

Kohtuotsus, 3. detsember 2020, Star Taxi app, C-62/19, ECLI:EU:C:2020:980.

IV. MUUD DOKUMENDID

Euroopa Nõukogu 4. oktoobri 2001. aasta konventsioon nr 180 infoühiskonna teenuseid puudutava teabe ja õigusliku koostöö kohta.